Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblatt

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 103 (1097) | Łódź, Sroda 4 Maja 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואָך ב׳ אייר תרפ״ז. | Nr. 103 (1097)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

שטורעם אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

בעת דער דעבאַטע וועגען געזעץ, וואָס פאַרווערט אַלגעמיינעם שטרייק.

לאָנדאָן, 3. (ספּ. טעל.) די צווייטע לעזונג פון ביל וועגען די טרעד-יוניאָנען איז פאָרגעקומען היינט נאָכמיטאָג. ביים אַנפאַנג פון אַלע מיטגלידער פון פּאַרלאַמענט אין דער אַנוועזענהייט פון אַ גרויס פּובליקום אויף די גאַלעריעס. די אָפּאָזיציע פון דער לייבאָר-פּאַרטיי האָט זיך אַרויסגעוויזען גלייך אָנהויב פון דער זיצונג. די רעדע פון גענעראַל-פּראָקוראָר סער העיג איז פיל מאָל איבערגעריסען געוואָרען. דער גענעראַל-פּראָקוראָר האָט בורייט בעגרינדעט די מיינונג, אַז אַ גענעראַל-שטרייק איז אַ פאַרברעך געגען דער מלוכה און אַז עס מוז אָנגענומען ווערען דאָס געזעץ, וואָס ווערט פאַרווערט דעם גענעראַל שטרייק. די פירער פון די ליבעראַלען און פון דער לייבאָר-פּאַרטיי האָבען זיך פאַרגענומען אויסצינוצען פאַר דער דעבאַטע גאַנצע דריי טעג.

די גרונד-יסודות פון דעם געזעץ-פּראָיעקט זענען פאָלגענדע:

1. אַן אַלגעמיינער שטרייק איז אומלעגאַל, און דער אָפּזאָג אָנטיילצונעהמען אין איהם קען פאַר קיינעם נישט האָבען קיין נעגאַטיווע קאָנסעקווענצען; 2. אומלעגאַל איז צו בענוצען טעראָר און קיינעם טאָר מען נישט צווינגען צו פאַרלאָזען די אַרבייט; 3. קיינעם קען מען נישט צווינגען צו צאָהלען בייטראָגען אין די קאַסעס פון פאַרשידענע פּאָליטישע ריכטונגען, ווען יענער וויל נישט נומווילינג צאָהלען אַזעלכע בייטראָגען; 4. אַלע, וועלכע אַרבייטען אַלס מלוכה-בעאַמטע, דאַרפען שווערען אונבעדינגטע טריי צו דער מלוכה.

לאָנדאָן, 3. (אַטע) בעת דער דעבאַטע איבער׳ן געזעץ-פּראָיעקט וועגען די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען איז געקומען צו אַזעלכע שטורמישע סצענעס, וואָס זענען נאָך נישט נאָטירט געוואָרען אין דער געשיכטע פון ענגלישען פּאַרלאַמענט. דער קריגס-מיניסטער האָט געהאַלטען אַ בעזונדערס שאַרפע רעדע, געגען יעדען פּרוב אויסצונוצען דעם גענעראַל-שטרייק אַלס געווער געגען דער איינגענער רעגירונג. ווען דער מיניסטער האָט זיך אויסגעדריקט, אַז דער גענעראַל-שטרייק איז אַן אומנוצליכע און אומי פּאָדריאָטישע זאַך, האָבען זיך דער גרעסטער טייל מיטגלידער פון דער לייבאָר-פּאַרטיי אויפגעהויבען פון די ערטער און האָבען שטורמיש פּראָטעסטירט געגען אַזאַ מין רעדע. ווען אָבער דער מיניסטער האָט זיך געווענדעט צו די לייבאָריסטען און זיי געפרעגט, צי די פּאַרטיי אַלס גאַנצע פאַראורטיילט דעם פּרינציפּיעלען גענעראַל שטרייק, איז צווישען די מיטגלידער פון דער פּאַרטיי געוואָרען שטיל און די פראַגע איז געבליבען אָהן אַן ענטפער.

וואַרשאַווער קהלה פייערט נישט שפּינאָזא׳ס אנדענקען.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קהלה-פאַרוואַלטונג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פאָרשלאָג פון די פאָלקיסטען איינצואָרדענען אַ רייה פייערונגען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 250-טען יאָהר-צייט נאָכ׳ן טויט פון פילאָזאָף ברוך שפּינאָזא. געגען פייערען שפּינאָזא׳ן האָבען געשטימט אַלע דאָזיגע אַ חוץ דער פאָלקיסט און די פאַרטרעטער פון „בונד". דער אָפּזאָג צו פייערען איז מאָטיווירט געוואָרען דערמיט, וואָס די קהלה איז אַ רעליגיעזע אינסטיטוציע און קען נישט בעעהרען אַ מענש, וואָס איז אַריינגעלעגט געוואָרען אין חרם.

אויף דער זיצונג איז אויך בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען דענקמאַל פאַר׳ן יודישען העלד בערעק יאָסעלעוויטש. אויפ׳ן דענקמאַל דאַרפען זיין איינציגע אויפשריפטען. די קהלה-פאַרוואַלטונג האָט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צום דענקמאַל קאָמיטעט, אַז די אויפשריפט „ניט שיטערקען, ניט פּאַפּיערקעס, לאָמיר קרוינען פאָלסקאַן" (נישט מיט׳ן העקעל, נישט מיט׳ן פּאַפּיעל, נאָר מיט פּויליש בלוט) זאָל אויפ׳ן דענקמאַל נישט פיגורירען.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו בילדען אַ קאָמיסיע מיט די פּראָפעסאָרען באַלאַבאַן און שאָר בראש, וועלכע זאָל זיך פאַרנעהמען מיט פעסטשטעלען דעם ריכטיגען קלאַנג פון די יודישע נעמען פאַר די צוועקען פון מעטריקאַציע.

אַ גאַנצע שטאָט אונטער׳ן וואַסער.

בעלאַגערונגס-צושטאַנד אין פאַרפלייצטען געביט.

ניו-יאָרק, 3 (אַטע) די שטאָדט אַלעקסאַנדריע מיט אַ בעפעלקערונג פון 25 טויזענד מענשען, וואָס ליגט אין פאַרפלייצטען געביט פון מיסיסיפּי, איז אינגאַנצען פאַרשוואונדען אונטער׳ן וואַסער, מ׳זעהט נאָר אַרויס די קוימענס, וועלכע ציפּאַלען זיך אינטער׳ן דרוק פונ׳ם וואַסער. אין אַלעקסאַנדריע און אין איינציגע אַנדערע ערטער איז די מאַכט געוועזען געצוואונגען אַרויסצולאָזען פון די טויזענדער אַרעסטאַנטען, וואָס זענען פאַר׳משפט געוואָרען אויף לאַנג טערמיניגע שטראָפען מיט׳ן בעדינג, אַז זיי זאָלען זיך בעטייליגען אין דער רעטונגס-אַקציע. אין אַלע געביטען, וואָס זענען אַרומגענומען פון דער פאַרפלייצונג, איז ערקלערט געוואָרען בעלאַגערונגס צושטאַנד.

ניו-יאָרק, 3 (ספּ. טעל.) די אַנגענומענע מיטלען, דאָס אויסרייסען פון די וואַלען אונטער ניו-אָרלעאַן האָט דערווייל אָפּגערוקט די געפאַהר, וועלכע האָט געדראָהט דער דאָזיגער שטאָט דערפאַר איז אָבער קאַטאַסטראָפאַל די לאַגע פון דער שטאָט וויקסבורג, וועלכע איז אינגאַנצען אָפּגעשניטען. די גאַנצע בעפעלקערונג פון דער שטאָדט מיט דעם מיליטער אַרבייטען ביים פאַרשטאַרקען די וואַלען.

אין פרייטאָג-נומער פון „נייעם פאָלקסבלאַט" הויבט זיך אָן צו דרוקען אַ סעריע אַרטיקלען א. נאָמען:

אין שפּיטאָל

איינדרוקען פון אַ זשורנאַליסט אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל געשריבען פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט" פון ל. בראַנט. :--:

פון אינהאַלט:

די גביר׳ישע אלמנה — אין שפּיטאָלישען כאַלאַט — דאָס אייגענע היימעל — אַ בוסעל כראָניק — קראַנקע דערצעהלען — דער יונג מיט דער אינטערעסאַנטער קראַנקהייט — דער מוזיקינדער אין שפּיטאָל — דער זגערזשער דייטש — דאָקטוירים—אָרדינאַטאָרען—רענטגען — יונגע דאָקטוירים—„מיעיסצאָווע"—דער „נאַטשעלני"—אָפּעראַציע—ביי די קראַנקע אויף בעזוך — אין שפּיטאָל ביינאַכט — שוועסטער, מאָרפיום! — הלוואי...

די שטאָדט-ראַט-וואַהלען אין חיפה.

ירושלים, 3. (טעלעגראַפיש דורך יט״אַ) אָפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אַז די שטאָט-ראָט-וואַהלען אין חיפה וועלען פאָרקומען דעם 16, 17 און 18. מאַי די וואַהלען אין יפו וועלען פאָרקומען דעם 27, 28 און 29 מאַי.

די פייערונגען פון 3. מאַי אין וואַרשאַ.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די היינטיגע פייערליכקייטען פון 3-טען מאַי זענען דורך מיט גרויס פּאַראַד. אין שטאָט איז געוועזען אַ גרויסע בעוועגונג, אָבער די אָרדנונג איז אין ערגיץ נישט געשטערט געוואָרען. מאַרשאַל פּילסודסקי האָט זיך אין די פייערליכקייטען צוליב זיין געזונד-צושטאַנד נישט בעטייליגט, ער איז געוועזען פאַרטראָטען דורכ׳ן גענעראַל קאָנאַרזשעווסקי. אין די אַלגעמיינע פייערונגען האָט זיך מצד די יודען בעטייליגט פּאָלקאָווניק ראַבינער ד״ר מיזעס, הגם ער איז נישט געוועזען איינגעלאַדען.

אין סינאַגאָגע אויף טלאָמאַצקע גאַס איז אָפּגעריכט געוואָרען אַ גאָטעס-דינסט, ביי וועלכער ס׳זענען געוועזען אַנוועזענד די פני פון דער יודישער בעפעלקערונג, דעפּוטאַטען, סענאַטאָרען, ראַדנע׳ס א. א. וו. אין גאַדיקס שוהל איז צום ערשטען מאָל אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ תפילה פאַר יודישע זעלנער אין דער אַנוועזענהייט פון אַ פאַרטרעטער פון שטאָט-קאָמענדאַנט.

אויפ׳ן זאַקסישען פּלאַץ איז פאָרגעקומען אַ גרויסע רעוויו פון מיליטער. פאַר׳ן מיליטער איז בעגאַנגען אַ 6-יעהריגער זוהן פון אַ גענעראַל אין דער פאָרם פון אַן אולאַנער. די רעוויו האָבען בייגעוואוינט דער מלוכה פּרעזידענט, די רעגירונג, סיים, סענאַט און דער דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס.

שרעקליכע פאָלגען פון פאַרפלייצונג אין אַמעריקא.

ניו-יאָרק, 3. (ספּ. טעל.) 6 מעטער אונטער דעם געגענד פון גאַלירעס האָבען די ציווילדעווטע כוואַליעס אָפּגעריסען אַ נייעם וואַל. דאָס וואַסער האָט מיט אַ מורא׳דיגער קראַפט פאַרגאָסען דעם גאַנצען טאָל, און פאַרטרונקען אַ טעריטאָריום פון נייע 3 מיליאָן מאָרג ערד. די בעפעלקערונג פון די בעדראָהטע ערטער פאַרלאָזט אין פּאַניקע שרעק די וואוין-ערטער. די עוואַקואַציע איז פאַרשטערט, ווייל אויך די באַהן-ליניעס זענען שטאַרק אונטערגעוואַשען און שטאַרק בעדראָהט.

אויף די וועגען שפּילען זיך אָפּ שרעקליכע סצענעס. אין די בעדראָהטע קרייזען האָט מען ערקלערט בעלאַגערונגס צושטאַנד. די אָרדנונג ווערט אויפגעהאַלטען דורך אַ רייה מיליטער-אָפּטיילונגען.

אויך די געגענד פון לואיזיאַנאַ איז בעדראָהט פון דער וואַסער-קאַטאַסטראָפע.

צווישען די היימלאָזע פאַרשפּרייטען זיך אויף אַ שרעקליכען אופן עפּידעמישע קראַנקהייטען. דער הונגער און די נויט ברענגען טעגליך הונדערטער קרבנות.

91 אַרבייטער פאַרשאָטען

בעת אַן אויפרייס אין אַ קויהלען-גרובע.

ניו-יאָרק, 3 (ספּ. טעל.) אין די קויהלען גרובענס עוועט רעסמוויל אין מערב זייט פון דער געגענד ווירדזשיניאַ איז שבת צונאַכטס פאָרגעקומען אַ שרעקליכער אויפרייס, פון וועלכען עס זענען פאַרשיט געוואָרען 91 אַרבייטער.

ביז איצט האָט מען אַרויסגעצויגען 11 טויטע קערפּער. די רעטונגס-אַקציע אויף צו דערגרייכען צו די איבעריגע 80 אַרבייטער האָט געמוזט צוליב דער שרפה איבערגעריסען ווערען. מ׳רעכענט, אַז זיי זענען דערשטיקט געוואָרען.

ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ

פון ענגלאַנד, יאַפּאַן און אַמעריקא.

לאָנדאָן, 3 (אַטע). די ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ פון ענגלאַנד, יאַפּאַן און אַמעריקאַ, וואָס ווערט צונויפגערופען דורכ׳ן פּרעזידענט פון די פאַראייניגטע שטאַטען, וועט פאָרקומען דעם 12-טען יוני אין גענף. דער פּראָיעקט, אַז די קאָנפערענץ זאָל פאָרקומען אין לאָנדאָן, איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

אינטערנאַציאָנאַלע עקאָנאָמישע קאָנפערענץ

הויבט אָן איהרע אַרבייטען אין גענף.

סאָוויעטישע דעלעגאַציע אָנגעקומען.

גענף, 3 (אַטע) די הכנות צו דער אינטערנאַציאָנאַלער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ זענען פאַרענדיגט די בעראַטונגען וועלען פאָרקומען אין אַן אַנדער אַטמאָספער, ווי ס׳איז געוועהנליך ביי די קאָנפערענצען אין גענף, ווייל ס׳זענען אָנגענומען געוואָרען בעזונדערע פאָרזיכטס-מיטלען, כדי אָפּצוהיטען די סאָוויעטישע דעלעגאַציע פאַר צוועטשעלע דעמאָנסטראַציעס.

די אַרבייטען פון דער קאָנפערענץ וועלען פאָרקומען אין דער צווייטער העלפט פון דער לויפענדער וואָך און וועלען זיך ענדיגען זונטאָג. אַ גאַנצע רייע דעלעגאַציעס האָבען צוגעגרייט ערקלערונגען, וועלכע וועלען טראָגען דעם כאַראַקטער פון האַלב אָפיציעלע רעגירונגס-דעקלאַראַציעס.

די דעלעגאַטען וועלען זיך איינטיילען אין דריי קאָמיסיעס: פאַר האַנדעל, אינדוסטריע און לאַנד ווירטשאַפט.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש). נעכטען נאָכמיטאָג איז מיט׳ן מאָסקווער צוג אָנגעקומען קיין וואַרשאַ די סאָוויעטישע דעלעגאַציע צו דער אינטערנאַציאָנאַלער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ אין גענף. עס זענען געקומען דער פּאָרזיצער פון דער דעלעגאַציע אָסינסקי און די מיטגלידער סאָקאָלניקאָוו, כינטשוק און לעפּסע, דער גענעראַל-סעקרעטאַר שטיין, עקספּערטען באָרילין, וואַרגאַ, בראָמאַן, קויפמאַן און שיין. אויך אַ ספּעציעלער קאָרעספּאָנדענט פון טאַס (סאָוויעטישער טעלעגראַפען אַגענטור) ראָזענבלאַט. די דעלעגאַציע האָבען אָפּגעוואַרט אויף דעם וואָקזאַל די מיטגלידער פון דער סאָוויעטישער געזאַנדשאַפט. דער צוג איז געשטאַנען אין וואַרשאַ אַ פערטעל שעה. 9 אַ זייגער אין אָווענד איז די דעלעגאַציע מיט׳ן בערלינער צוג אָפּגעפאָהרען קיין גענף.

הסכמה צו די הלוואה-בעדינגונגען
זאָל די רעגירונג געבען אין די נאָהענטסטע טעג.

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש). די ענדגילטיגע דעציזיע אין דער פראַגע פון דער אַמעריקאַנער הלוואה ליגט איצט אין די הענד פונ׳ם מלוכה-פּרע-זידענט און פונ׳ם פּרעמיער מאַרשאַל פּילסודסקי. דער ענדגילטיגער בעשלוס דאַרף געפאַסט ווערען שוין אין משך פון די נאָהענטסטע פּאָר טעג.

מען ערוואַרט, אַז אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון מיניסטאָרען-ראַט, וואָס קומט פאַר פרייטאָג וועט דער פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש אַרויסטרע-טען מיט אַן אויספיהרליכער עקספּאָזע וועגען דער הלוואה און די בעדינגונגען פון דער הלוואה. דערביי וועט דער מיניסטער שטעלען אָפיציעל דעם פאָר-שלאָג וועגען בעשטעטיגען די בעדינגונגען פון דער הלוואה.

ביז פרייטאָג וועלען נאָך פאָרקומען אַ גאַנצע רייהע קאָנפערענצען צווי-שען וויצע-פּרעמיער באַרטעל און פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש מיט׳ן מלוכה-פּרעזידענט און דעם מאַרשאַל פּילסודסקי.

אויך די פערטרעטער פון די אַמעריקאַנער פינאַנסיסטען אין פּאַריז ער-קלערען, אַז זיי ערוואַרטען שוין אין די נאָהענטסטע טעג די ענדגילטיגע דע-ציזיע פון דער פּוילישער רעגירונג, וואָס זאָל ערמעגליכען צוצוטרעטען צו דער פינאַליזירונג פונ׳ם הלוואה-אָבמאַך.

ביז איצט איז נאָך נישט בעקאַנט, צי וועט ה׳ מלינאַרסקי פאָהרען קיין פּאַריז, צי וועט דער דעלעגאַט פון די באַנקירען, ה׳ מאָנע, קומען קיין וואַר-שאַ, כדי דאָ צו ענדיגען די אונטערהאַנדלונגען.

אין די קרייזען פון פינאַנץ מיניסטעריום הערשט די איבערצייגונג, אַז די רעגירונג וועט געבען איהר ענדגילטיגע הסכמה צו די הלוואה-בעדינגונגען.

בילדונגס-מיניסטער וועגען יודישע ענינים.
א געשפּרעך צווישען מיניסטער דאָברוצקי און דעפּ. דר. רייך.

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש). דעפּ. ד״ר רייך האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט׳ן בילדונגס מיניסטער דאָברוצקי אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פלוצ-לינגען אָבלעגען די וואַהלען צו דער יודישער קהלה אין לעמבערג, וואָס זענען סך-הכל אייניגע טעג פאַר׳ן בע-שטימטען טערמין אָבגערופען געוואָרען דורכ׳ן בילדונגס מיניסטעריום.

איג׳ם געשפּרעך האָט דער מיניסטער בעטאָנט, אַז די קלאַגען, וואָס ווערען פערשפּרייט, אַז אויף זיין דעציזיע הא-בען געהאַט אַ ווירקונג די בעמיהונגען פון דער „אגודה" זענען נישט ריכטיג. די איצטיגע רעגירונג — האָט ערקלערט דער מיניסטער — איז פריי פון וועלכע עס איז פּאַרטיי איינפלוסען.

בעזונדערס וואָלט ער זיך נישט גע-לאָזט בעאיינפלוסען דורך דער „אגודה". דער מיניסטער וואָלט זיך אין דעם פאַל פיל מעהר גערעכענט מיט דער מיינונג פון די ציוניסטען, ווייל ער גלויבט אין זייער אויפריכטיגקייט!

אין ווייטערדיגען לויף פון געשפּרעך האָט דער מיניסטער ערקלערט, אַז ער בעוואָרענט זיך קאַטעגאָריש געגען די חשדים, וואָס ווערען אויף איהם גע-וואָרפען, אַז ער איז אונפריינדליך גע-שטימט אין בעציג צו דער ציוניסטי-שער בעוועגונג און פּראָגראַם.

— „ערשט היינט, — ערקלערט דער מיניסטער, — האָב איך אונטערגעשרי-בען אַ פעראָרדנונג וועגען ערטיילען עפענטליכע רעכט דער ציוניסטישער גימנאַזיע אין סטאַניסלאַוואָוו".

ווייטער האָט דער מיניסטער דער-צעהלט דעם דעפּ. רייך, אַז ער האָט בעקומען אַ דעפּעשע פון דער פאָלקס-פּאַרטיי אין לעמבערג, אין וועלכער זי בעגריסט די פעראָרדנונג וועגען אָב-לעגען די קהלה-וואַהלען. דערביי בע-מערקט דער מיניסטער, אַז ער הערט ערשט צום ערשטען מאָל וועגען דער עקזיסטענץ פון אַזאַ מין פּאַרטיי אין גאַליציען. חוץ דעם האָט דער מיניס-טער אויך בעקומען אַ דעפּעשע פון אַ רבנים-צוזאַמענפאָהר אין נאָווי-סאָנטש וועגען אויסשרייבען די וואַהל-אָרדינאַ-ציע צו די קהלות אין קאָנגרעס פּוילען אויך אויף מזרח-גאַליציען.

דערביי בעמערקט מיניסטער דאָב-רוצקי מיט אַ שמייכעל: ווי עס ווייזט אויס, האָבען יודען אַ סך געלד. צי וואָלט נישט גלייכער געווען, ווען זיי וואָלטען דאָס געלד, וואָס זיי גיבען אויס אויף אונויטיגע דעפּעשען, גע-שענקט אויף צו שטיצען די יודישע פּראָפעסיאָנעלע שולען?

צום סוף האָט דער מיניסטער ער-קלערט, אַז ער האָט בדעה צו נאָמיני-רען אינגיכען אַ ספּעציעלען וויזיטאַטאָר פאַר די העבּרעאישע און יודישע מי-טעל-שולען.

די שפּאַנענדע אַקציע פון אונזער
נייעם גרויסען ראָמאַן
איז פלאַמען פון ליבע און האס
האָט זיך אָנגעהויבען.

עס האָט זיך פערקניפּט דער פּלאָנטער פון טראַגישע איבערלעבע-נישען און פאַסירונגען.

טויזענדער לעזער פערפאָלגען מיט אינטערעס די אנטוויקלונג פון די געשעהענישען.

לייענט דעם ראָמאַן „איז פלאַמען פון ליבע און האס"!

אויב עס פעהלט אייך דער אָנהויב, אָדער אַ פאָרטזעצונג — שניידט אויס דעם קופּאָן אויף דער 2-טער זייט און איהר וועט עס בעקומען אומזיסט אין אַדמיניסטראַציע.

פערבאָטען אַ רעפעראַט פון גענע-ראַל שיקאָרסקי אין לעמבערג.

לעמבערג, 3 (טעלעפאָניש). אין צוזאַמענהאַנג מיט די פייערליכקייטען פון 3-טען מאַי איז אָנאָנסירט געוואָרען אַ רעפעראַט פון גענעראַל שיקאָרסקי אין גרויסען טעאַטער. אַלע בילעטען זענען אויספערקויפט געווען. עס איז אָבער אָנגעקומען אַ בעפעהל פון קריגס-מיניסטער, אַז דעם גענעראַל שיקאָרסקי ווערט פערבאָטען צו האַלטען דעם רע-פעראַט. דער מאָטיוו זאָל זיין דער, וואָס די אָרטיגע מאַכט האָט זיך גע-ווענדעט קיין וואַרשאַ און אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז עס קאָן געשטערט ווערען די רוהע צוליב די צוועקטועלע אַרויס-טרעטונגען פון די סטודענטעס בעת׳ן רעפעראַט. גענעראַל שיקאָרסקי האָט שוין דעם רעפעראַט נישט געהאַלטען.

דערצו איז כדאַי צו בעמערקען, אַז אַזאַ פערבאָט האָט געקאָנט אַרויסגע-געבען-ווערען אויפ׳ן גרונד פון אַ בע-פעהל. וואָס גענעראַל שיקאָרסקי האָט זייענער צייט אַלס קריגס מיניסטער אַרויס-געגעבען, אַז אָפיצירען אין אַקטיווען דינסט איז אָהן ערלויבניש פון מיניס-טעריום פערווערט צו האַלטען עפענ-טליכע רעדעס.

דער גאַנצער ענין האָט אין לעמבערג אַרויסגערופען אַ סענסאַציע.

אוים בענקשאַפט נאָך דער מוטער
11-יעהריגער יתום פּרובט 2 מאָל בעגעהן זעלבסטמאָרד.

וואַרשא, 13. (טעלעפאָניש).

אויף פּולאַווסקאַ 68 וואוינט די פאַ-מיליע גאָלדפאַרב. דעם פערגאַנגענעם פרייטאָג איז פרוי גאָלדפאַרב געשטאָר-בען און איבערגעלאָזט אַ בן-יחיד, 11 יאָהר אַלט.

דער זוהן האָט דעם טויט פון דער מוטער אַזוי שטאַרק גענומען זיך צום האַרצען, אַז ער איז בעגאַנגען זעלבסט מאָרד דורך אויסטרינקען עסיג-עסענץ. מען האָט איהם אָבגעראַטעוועט פון טויט און איבערגעלאָזט אין דער היים.

אָבער דאָס קינד האָט ווידעראַמאָל געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד. דאָס מאָל איז ער אַרויפגעקראָכען אויפ׳ן 4. שטאָק פון הויז קאָרידאָר אויף פּולאַוו-סקאַ 67 און געוואָלט פון דאָרט זיך אַרויסוואַרפען אויפ׳ן הויף. גראַד האָט מען דעם יתום׳ס פּרוב צו בעגעהן זעלבסטמאָרד בעצייטענס בעמערקט און בעצייטענס נישט דערלאָזט. דאָס יונגעל ערקלערט, אַז ער קאָן אָהן דער מוטער נישט לעבען. ער פיהלט זיך עלענד און פערצווייפעלט, הגם ער האָט אַ פאָטער.

ראָמאַן-קופּאָן.

די לעזער, וועלכע האָבען נישט געלייענט דעם אָנהויב פון ראָמאַן „איז פלאַמען פון ליבע און האס", קאָנען דעם אָנהויב בעקומען

אומזיסט

אין אַדמיניסטראַציע, צושטעלענדיג דעם דאָזיגען קופּאָן.

יאַפּאַן גרייט זיך געגען די סאָוויעטען.
אויפ׳ן ווייטען מזרח קאָן קומען צו אַן אַלגעמיינעם קאָנפליקט.

פּאַריז, 3. (ספּ. טעל.) אין די היגע קרייזען ווערט לעבהאַפט בעהאַנ-דעלט די ידיעה, וועלכע זאָל שטאַמען פון יאַפּאַן, אַז די יאַפּאַנישע רעגירונג האָט געשלאָסען מיט דער ענגלישער רעגירונג אַן אָפּמאַך, לויט וועלכען יאַ-פּאַן מוז אונטערנעהמען קריגס-שריט געגען די כינעזישע קאָמוניסטען. יאַפּאַן דאַרף בעזעצען כאַרבין, כדי אָפּצוריי-סען ביי די רוסען דעם הויפּט-פּונקט פון אגיטאַציע אין כינאַ.

לויט די אינפאָרמאַציעס פון דיפּלאָ-מאַטישע קרייזען האָט יאַפּאַן שוין אָנ-געהויבען זיך צוגרייטען צו דער קריגס-אַקציע.

דער „מאַטען" שרייבט, אַז ווען די יאַפּאַנישע פּלענער זאָלען ווירקליך גע-ווינען ענגלאַנד׳ס צושטימונג, דאַרף מען ערוואַרטען אַן׳אונבעדינגטען קריגס-קאָנפליקט צווישען יאַפּאַן מיט די סאָוויעטען.

די פּאַריזער צייטונגען מעלדען, אַז די וואַשינגטאָנער רעגירונג האָט גע-וואָרענט די רעגירונגען פון די גרויסע מלוכות, אַז זי לעגט פּאָראויס אָרויף איהר שטרענגסטע „וועטאָ" געגען וואָ-סערע עס זאָל נישט זיין אינטערווענ-צען פון יאַפּאַן סיי אין כינע, סיי אין סיביר

די פייערונגען לכבוד די געפאַלענע זעלנער אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 3. (טעלעגראַפיש דורך יט״אַ) דאָ האָבען זיך אָנגעהויבען די פייערונגען לכבוד די געפאַלענע מילי-טער-לייט פון דער ענגלישער אַרמעע אויפ׳ן באָדען פון ארץ ישראל.

די ערשטע פייערונג איז פאָרגעקומען מיט׳ן אָנטייל פון לאָרד פּלומער אין עזה, וואו ס׳זענען געפאַלען די זעלנער פון דער 54-טער מזרח דיוויזיע. אַ רע-דע האָט אויך געהאַלטען אַ פאָרשטע-הער פון די יודישע לעגיאָנערען. די הויפּט-פייערונג וועט פאָרקומען דעם 7. מאַי אין ירושלים.

געשטאָרבען הערמאַן קאָנהיים.

ניו-יאָרק, 3. (טעלעגראַפיש דורך יט״אַ) דאָ איז פּלוצלונג געשטאָר-בען דער אָנגעזעהענער ציוניסטישער עסקן הערמאַן קאָנהיים.

דער פערשטאָרבענער איז געווען פינאַנץ-לייטער פון קרן-היסוד און מיט-גליד פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין אַמעריקאַ.

פאַר׳ן העברעאישען שול-וועזען אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 3 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) ס׳ווערט מיטגעטיילט, אַז די ארץ-ישראל-רעגירונג איז גרייט אויף גע-וויסע פּרינציפּיעלע יסודות אונטער-צושטיצען דאָס העברעאישע שול וועזען אין ארץ-ישראל.

די סובסידיעס וועלען זיין פּראָפּאָר-ציאָנעל צו דער בעפעלקערונג אין ארץ-ישראל, אַזוי, אַז דאָס העברעאישע שול וועזען וועט בעקומען 18 פּראָצענט פון דעם ביודזשעט פון ערציהונגס-וועזען אין ארץ-ישראל.

די מאָדערנסטע
לאָמפּען
פאַר שפּייז-צימערן
און קאַבינעטען

קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס-פּרייזען
נור ביי ש. פּ. שמאַלעוויטש
פּאָלודניאָווא 8.

בעמערקונג: עס ווערען אויך אָנגע-נומען אַלערליי איבעראַרבייטונגען פון גאַז אויף עלעקטריע, אויך אַקסעדירט. 1523

קוואַליפי-צירטע
מאָדיסטקעס
(סמאַרשע פּאַנעס) צו פילץ-אַרבייט ווערען פון זאָפאָרט געזוכט. — צו מעלדען זיך אין דער הוט-פאַבריק מילנער, פּעטריקאַיער 28. 907

שוינט אייער געלד!
און קויפט
שירמס און שטעקענס
נור אין דער שירם-ווערקשטעל פון
ס. פייגענבוים,
נאַראָטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)
ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט 25% בילינער וויאַזבראַל ∴ בעסטע אויספיהרונג.
בעמ.: ס׳ווערט אָנגענומען אַלע רעפּאַראַטורן ווי אויך איבערציהען

דער קאָלאָניאַל-קליינהענדלער-פעריין
(צענטער 15) מעלדעט אַלע זיינע מיטגלידער, אַז דער
צענטער נ. 6
איז שוין אַרויסגעגעבען געוואָרען.
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז דער צענטער נ. 5 איז אונגילטיג. 126
די פערוואַלטונג.

אין כליה און פערקויף
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָ-וואַרען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַראָטאָוויטש 19
(דזשעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערש. געניצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1383

Dr. med.
A. MAZUR
נאַראָטאָוויטש (דזשעלנא) 44
טעלעפאָן 22-44.
אויערען און האַלז קראַנקהייטען
שטימע און שפּראַך-פעהלערען
(שטאַמלען א.אַ.וו.) נעמט אָן
פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָז-זען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2
און פון 4 ביז 7 אָוונט.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 4. מאי. 1927

באנקראט פון פויזנער שנאה.

דעם 1 מאי האט זיך געעפענט דער פויזנער יריד, און לויט די ידיעות, וואס זענען אנגעקומען פון דארט, איז דאס יודישע סוחר'טום אויף דעם איצטיגען יריד זעהר גוט אויפגענומען געווארען.

אויף דעם פייערליכען דערעפנונגס-ראוט אין דעם פויזנער האטעל „באזאר", וואו א יוד האט פריהער, אין משך פון 6 יאהר נישט געטארט אריינשמעקען, און געגיסען פון דאס הייליגע ענדעקישע טרפות — זענען אנוועזענד געוועזען איינגעלאדענע פארשטעהער פון פויזנער יודישען סוחר'טום און אויך די יודישע סוחר'ישע דעלעגאציע פון ווארשא.

לויט די וויטערדיגע גריסען פון דער בעוועזענער סעק־עטארשיק־רעזידענץ האבען זיך די יודישע פארשטעהער אויף דעם דאזיגען ראוט געפיהלט, ווי גאנץ גלייכבערעכטיגטע בירגער פון לאנד, און — מ'קאן האפען, אז די פערקניפטע גוטע בעציהונגען צווישען די יודען און די פויזנער תושבים וועלען זיך ענטוויקלען ווי צום-בעסטען.

דער איי, וואס האט בעגליוערט די פערהעלטנישען אין דעם פויזנער קאנט, איז געבראכען געווארען, די שנאה, וואס האט פערלענדט א רייהע יודישע אלט-איינגעזעסענע קהלות און האט דערגרייכט אין פיל פאלען צו ענטיודישונג, דינענדיג אלס שענדליכער ביישפיל פאר די פינסטערע פאקטארען פון אונזער לאנד — אט א די שנאה האט זיך מיט דעם ערשטען אויסדרוק פון פריינדליכקייט, און פער שטענדעניש פאר ראציאנעלען שכל ארויסגעוויזען פאר באנקראט; און לטובת דער עקאנאמישער און פאליטישער לאגע פון פוילען וועט עס געוויס זיין, וואס די אויגערופענע „פויזנער פערהעלטנישען" האבען זיך גופא בעצייטענס דיסקרעדיטירט און אין רעזולטאט אליין איבערצייגט אין דער בייזער גערעטעניש.

איצט האבען אלזא די פיינדליכע פויזנער פערהעלטענישען באנקראטירט, און ס'איז מצהר ווי וואהרשיינליך, אז דער איבערבראך וועט פערשטארקען מן הצד דעם קרעדיט און צוטרוי צו ביידע צדדים.

פון אונזער זייט בעגריסען מיר די דאזיגע פויזנער „מאי-רעוואלוציע", וועלכע האט א פאזיטיווע ממשות'דיגע בעדייטונג!

מן.

געעפענט די לופט-פליה-אויסשטעלונג.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש).

נעכטען 4 נאכמיטאג איז אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה-פרעזידענט פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער פליה-אויסשטעלונג, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורך דער לופט-פליה-ליגע אין גארטען פון דער גענ. לאבזאוויאנקא אין די אויאזדאווער אלעען. עס זענען אנוועזענד געווען אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי, באהן-מיניסטער ראמאצקי, פערשידענע דיפלאמאטישע פארשטעהער און פיל אנגעזעהענע פערזענליכקייטען.

רעדעס האבען געהאלטען דער געוו. פרעמיער-מיניסטער און איצט פרעזעס פון דער לופט-פליה-ליגע, פאניקאווסקי, באהן-מיניסטער ראמאצקי, שעף פון מיליטערישען לופט-פליה-וועזען פולק. ראיסקי.

נאך די רעדעס האט דער מלוכה-פרעזידענט איבערגעשניטען די באנד, עפענענדיג אזוי-ארום דעם אויסשטעלונג.

דערנאך האט דער מלוכה פרעזידענט בעטראכט די אויסגעשטעלטע עקספאנאטען.

די אויסשטעלונג איז זעהר רייך און מאכט א שענעם איינדרוק.

די איצטיגע רעגירונג און די פאדערונגען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

וואס זאגט וועגן דעם דער מיטגליד פון דער מינדערהייטס-קאמיסיע וואשילעווסקי.

דער מיטגליד פון דער רעגירונגס-קאמיסיע אין די פראגען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען ה' וואשילעווסקי, האט אין אן אינטערוויו מיט מיטארבייטער פון א פוילישער צייטונג ערקלערט וועגען דער טעטיגקייט פון דער איצטיגער רעגירונג בנוגע די פראגען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

ה' וואשילעווסקי האלט, אז נאך דער מאי-איבערקעהרעניש האט די איצטיגע רעגירונג זיך אנגעהויבען שטארק צו אינטערעסירען מיט די ענינים פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, וואס וואוינען אין פוילען. הגם די ענדערונגען צום גוטען זענען נאך כמעט נישט אנזעהבאר, איז עס אבער נישט די שולד פון דער רעגירונג, וועלכע איז ביז איצט געווען פערנומען מיט ענדערונגען אויף די הויכע אדמיניסטראטיווע פאסטענס. די דאזיגע הויכע נייע בעאמטע האבען געדארפט געווינען דעם צוטרוי ביי די נאציאנאלע מינדערהייטען, אז זיי זאלען זיין זיכער דאס די רעגירונג וועט זיך צוהערען צו זייערע פאדערונגען און פערלאנגען.

די קרעסען-בעפעלקערונג האט דערפיהלט, אז אין ווארשא האט מען זיך באמת אנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט זייערע ענינים. מיט אלץ א גרעסערען צוטרוי האט די קרעסען-בעפעלקערונג אנגעהויבען פעסטצושטעלען, אז די מאכט זוכט א וועג, כדי צו געווינען פאר זיך די פרעמד-שפראכיגע בעפעלקערונג. די רעגירונג האט טאקי נישט אדורכגעלאזען קיין שום געלעגענהייט זיך צונויפצוקומען מיט די פארשטעהער פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

די בעפרידיגונג פון די אינטערעסען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, זאגט ווייטער ה' וואשילעווסקי, דארפען זיך ענטוויקלען אין צוויי ריכטונגען — ווירטשאפטליכע און בילדונגס. די קרעסען-בעפעלקערונג מוז דערפיהלען, אז די פוילישע מלוכה זארגט וועגען איהר וואוילשטאנד, אז די וועלכע שיקאנירען זי וועלען אזוי גוט בעשטראפט ווערען, ווי די וואס פיהרען אן אנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט. אין ווירטשאפטליכען זין איז שוין זעהר פיל געטון געווארען. ס'איז פערשנעלערט געווארען דאס אדורכפיהרען די אגרער-רעפארם, ס'איז פערגרעסערט געווארען פאר דער בעפעלקערונג קרעדיט, געבויט געווארען קאמוניקאציע-וועגען א. א. וו.

די רעגירונג האט איבער'ן גאנצען שטח פון די קרעסען פערשפרייט א נעץ פון לייה- און שפאר קאסעס, וועלכע וועלען שוין אין היינטיגען פריהלינג אנהויבען זייער טעטיגקייט און פערזיכערען די פויערים ביליגען קרעדיט.

די רעגירונג בעמיהט זיך אויך אנצוקניפען א דירעקטען קאנטאקט מיט דער נישט-פוילישער בעפעלקערונג איבער די קעפ פון די פאליטישע ארגאניזאציעס, איבערהויפט פון די וואס פיהרען אן אנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט. צו דעם צוועק זענען ארויסגעגעבען געווארען עטליכע צייטונגען ווי: „ביעלארוסקי דיען", „נאראדני וועסטניק" און אנדערע. די דאזיגע פרעסע אינפארמירט די בעפעלקערונג וועגען די אמת'ע פלענער פון די רעגירונג בנוגע די נאציאנאלע מינדערהייטען און קעמפט מיט דער קאמוניסטישער דעמאגאגיע.

איינע פון די הויפט-ליניעס פון דער רעגירונג איז דאס פערשטענדיגען זיך מיט דער בעפעלקערונג אין איהר מוטער-שפראך, מ'דארף שוין אויך פערענדיגען מיט'ן סיסטעם פון רוסיפיקאציע אויף די קרעסען. דער צירקולאר פון אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי האט געמאכט א סוף צו דער לאגע, דער צירקולאר האט פערבאטען אלע בעאמטע צו רעדען רוסיש, די בעאמטע קענען רעדען אדער פויליש, אדער אוקראיניש און ווייס-רוסיש.

אויך אין די שול אנגעלעגענהייטען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען ווערט אדורכגעפיהרט דערזעלבער פרינציפ. מיניסטער בארטעל האט נאך אין נאוועמבער 1926 ארויסגעגעבען א צירקולאר צו די שול-קוראטארען אויף די קרעסען, אז ס'איז נישט דערלויבאר ברוטאל אנצווארפען די אויסערליכע פארמען פון פאלאניזאציע. ס'מוז געשיינט ווערען די שפראך, אויף וועלכער דאס קינד רעדט אינדערהיים, דער צירקולאר זאגט ווייטער, אז א לעהרער אדער שול-אינספעקטאר, וועלכער פערשטעהט זיין פעראנטווארטליכע ראל אלס א געוועהר צו קעמפען מיט דער בעפעלקערונג, קען נישט בלייבען אויף זיין אמט.

דער צירקולאר פאדערט ווייטער, אז יעדער לעהרער זאל גענוי קענען די ארטיגע שפראך, אז אין די ערשטע שול-יאהרען זאל מען זיך פערשטענדיגען מיט די קינדער אין זייער מוטער-שפראך. די אויפגאבע פון דער שולע איז נישט צו בעקעמפען די ארט-שפראך, טראדיציע און קולטור, נאר אויפצוועקען דאס בירגערליכע און מלוכה'שע געפיהל, וועלכע קענען זיך ענטוויקלען נאר אויפ'ן גרונד פון אן ערליכער בעציהונג פון דער שול צום לעבען, שפראך און זיטען פון דער בעפעלקערונג.

אין דעמזעלבען גייסט, זאגט ה' וואשילעווסקי, זענען אויך געהאלטען די צירקולארען פון איצטיגען בילדונגס-מיניסטער דאברוצקי.

די פראגע פון רעגולירען דאס שול-וועזען פון די אוקראינער און ווייסרוסען האט אנגענומען רעאלע פארמען. פון גייעם שול-יאהר וועלען געמאכט ווערען וויטערדיגע בעדייטענדע רעפארמען אין די ווייסרוסישע פאלקס-שולען. די גאנצע ווייסרוסישע טעריטאריע וועט אויסגעטיילט ווערען אין איין קוראטאריום. איינע פון די ווייסרוסישע גימנאזיעס וועט בעקומען מלוכה-רעכט. אזא רעכט וועט אויך בעקומען די ליטווישע גימנאזיע אין ווילנא.

וואס שייך די פאדערונגען פון דער יודישער מינדערהייט האט ה' וואשילעווסקי נאר אויסגערעכענט דאס צוגרייטען פון די וואהלען צו די יודישע רעליגיעזע קהלות, אפשאפען די בעגרענצונגען צו בענוצען זיך מיט דער יודישער און העבראאישער שפראך אויף עפענטליכע פערזאמלונגען. ווייטער איז שוין כמעט געקומען אין הסכם אין דער פראגע פון זונטאג-רוה און ס'איז פערעפענטליכט געווארען א קאנקורס אויף אן ארבייט וועגען די פאליטישע בעציהונגען צווישען יודען אין פוילען.

ה' וואשילעווסקי האט נאך לסוף ערקלערט, אז דאס איז ערשט דער אנהויב פון דעם וואס די רעגירונג פראיעקטירט נאכצוגעבען אין די פראגען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

יודישע גאסט-פריינדשאפט.

ווי אזוי מיר נעהמען אויף אונזערע וויכטיגע געסט.

פון ראובן בריינין.

אין איינער פון די גרויסע איראפעאישע שטעדט בין איך געזעסען אין א געזעלשאפט פון אינטעלעקטועלע יודען. יעדער פון זיי האט א פערגאנגענהייט, א נאמען, אלס שריפטשטעלער אדער אלס געלערנטער, אלס כלל-טוער, גייסטיגער פיהרער און ד. גל. מענשען מיט געוויכט, ערנסטע און פעראנטווארטליכע, יחידי סגולה.

און יעדער פון זיי האט געהאט לוסט צו קומען קיין אמעריקע אויף א קורצער צייט אין נאמען פון א געוויסער וויכטיגער יודישער אנגעלעגענהייט — א געוויסע שליחות.

עס ציהט זיי נאך אמעריקא — א לאנד פון אומבעשרענקטע מעגליכקייטען, איבערהויפט פון מעגליכקייטען.

און דאך איז יעדער פון זיי געווען פול ספקות. עפעס אן אומבעשטימטע שרעק פאר דער יודישער אמעריקע. קיינער איז פאראויס נישט זיכער געווען אין אן ערפאלג, אויבוואויל, יעדער פון זיי איז געווען טיף איבערצייגט אין דער וויכטיגקייט פון זיין מיסיע, פון דעם ענין, צוליב וועלכען ער האט געוואלט, אדער געזאלט, פאהרען קיין אמעריקע און פיל ריזיקירען: אויבוואויל יעדער פון זיי האט באמת געגלויבט, אז דאס אמעריקאנער יודענטום איז ביכולת; איז, ווי זיי גלויבען, אויך פערפליכטעט — ארויסצוהעלפען אין א געוויסער הילפס ארבייט, אין א געוויסער קולטור-ארבייט און ד. גל. מיט איין ווארט, אין אלע זאכען, וואס האבען א בעדייטונג פאר דעם וועלט-יודענטום.

איינער פון אט דער אינטערעסאנטער געזעלשאפט האט מיך געפרעגט: אויב איך גלויב אין זייער דערפאלג, ווען זיי זאלען זיך בעשליסען קומען קיין אמעריקע אלס די פערטרעטער, די פערשפרעכער פון א געוויסען גרויסען נאציאנאלען ענין, אלס די שלוחים פון הונדערטער טויזענדער יודען?

די פראגע-שטעלער זענען געווען מענשען מיט קעפ, מיט ציינער, מיט פעיער. מיט דערפארונג און כלל-ארבייט, אנערקענטע יודישע פיהרער אין זייערע לענדער: גלענצענדע רעדנער, שארפע מוחות, וועלט-מענשען, וועלט-יודען, און זייערע ענינים, צוליב וועלכע זיי האבען געוואלט פאהרען קיין אמעריקע, פון גרויסער בעדייטונג, זאגאר פון העכסטער נויטיגקייט.

מיין ענטפער איז געווען:

איך קאן אייך פאראויס גארנישט זאגען. אייער ערפאלג אין אמעריקע איז אפהענגיג נישט פונ'ם ווערט פון אייער שליחות, נישט פון אייער רעדנער-קראפט, נישט פון אייער פעדער. נאר פון צופאל, פון קלייניגקייטען, פון זאכען, נעבענזאכען, פון וועלכע דא אין איראפע קאנט איהר קיין בעגריף נישט האבען.

עס איז דאך אמעריקע! אן אנדער וועלט, אן אנדער מאסשטאב פון מענשען, פון זאכען א.ד.גל. אייערע מעלות קאנען אין אמעריקע גאר זיין א חסרון, און אייערע חסרונות, ווען איהר האט אזעלכע (און ווער האט זיי נישט?) קאנען אייך דוקא ארויסהעלפען און דינען פאר אייער ערפאלג.

אמעריקע, אויך די יודישע, איז א לאנד פון סענסאציעס, פון איבעראשונגען, פון א משונה'דיגער, איינגעסימליכער לאגיק. א לאנד פון קאפריזען, פון אומבערעכענטקייט.

נאר אין דעם ערפאלג פון איינעם בין איך געווען כמעט ווי זיכער. זיינע פאליטישע פערדינסטען זענען אזוי אנערקאנט, זיין ריינקייט און ערליכקייט, ווי זיין אויפאפפערונגס-פעהיגקייט זענען אזוי בעקאנט דער יודישער וועלט, אויך אין אמעריקע (וואו מען האט זעהר פיל און זעהר גוט וועגען איהם געשריבען אין אלע יודישע און ענגליש-יודישע צייטונגען), און זיין אויפגאבע איז פון אזא גרויסער און בעזונדערער בעדייטונג פאר דער יודישער וועלט בכלל, נישט נאר פאר זיין לאנד, דאס ער מוז האבען א גרויסען ערפאלג אין ערפאלג.

דערצו נאך איז ער א הערציגער, זאכליכער און ערנסטער פאלקס-רעדנער, ווי א רעדנער אויך פאר דער אינטעליגענץ: ער פערנעמט אין זיין לאנד אזא גרויסע, אויסדערוויילטע שטעלונג אין דעם עפענטליכען און אין פאליטישען לעבען, אז זיין איינפלוס איז אויך אנערקענט איבער די יודישע גרענעצען. דערצו איז ער נאך א פובליציסט פון גרויסער וויכטיגקייט אין דריי שפראכען: בעהערשט, אויסער זיין לאנדס-שפראך, אויך העבראאיש גלענצענד אין ווארט און שריפט, רעדט און שרייבט א זאפטיגען יודיש.

און ועל כולם איז ער פאלקסטימליך בעשיידען, אהן פרעטענזיעס: א נשמה-מענש, א נשמה-יוד, פול אינערליכען פייער, פול גלויבען אינ'ם נצחון פונ'ם אמת, פון גערעכטיגקייט, פון דער יודישער רענעסאנס, און איז נישט איינזייטיג.

און איך בין פולשטענדיג איבערצייגט, אז דער מאן מוז האבען ערפאלג אין אמעריקא, און ער קאן נישט זיין אפהענגיג פון צופעליגקייטען, פון קלייניגקייטען, פון קאפריזען, פון א „גוטער פרעסע" א.ד.גל.

*

ווען איך האב זיך צוריקגעקעהרט פון מיין לאנגער רייזע, האב איך שוין געטראפען דעם דאזיגען יודיש-נאציאנאלען פיהרער און קעמפער אין ניו-יארק. א גרויסע, וועלט-בעריהמטע יודישע ארגאניזאציע האט איהם איינגעלאדען אלס איהר עהרען-גאסט, אום אויפצוקלערען דעם אמעריקאנער יודישען עולם וועגען דער פאליטישער, קולטורעלער לאגע אין זיין לאנד, וואו די גרעסטע צאל יודען געפינען זיך.

און ער האט עס עפענטליך געטון.

די טעג האב איך שפאצירט מיט אט דעם גאסט איבער דער פינפטער עוועניו. עס איז געווען שוין נאך האלבע נאכט.

— נו, ווי פיהלט איהר זיך אין „אונזער" אמעריקא? — האב איך איהם געפרעגט.

און זיין ענטפער איז געווען:

— א מערקווירדיגע זאך איז מיט אייער אמעריקא: וואס מען לויבט מיך דא מעהר (דען ביי „איין" הויבען זיך אן אלע לויב-געזאנגען פון „דער גרעס-

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

נייער פאָלקסבלאַט
4. מאַי 1927.

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
4. מאַי 1927.

4
מיטוואָך
ב
אייר תרפ"ז

מאַי
זון-אויפגאַנג 4.10
זון-אונטערגאַנג 6,58
לענג פון טאָג. 13, 12

דאָס יודישע לאָדז
האָט זיך אָפּגערופען.

(–) אונזער נעכטיגע נאָטיץ וועגען די 7 יודישע עלענדע נפשות אויף פעפער-גאַס 10 האָט געמאַכט אַן אומגעהויערען רושם אין אונזער שטאָט.

די גאַנצע אומגעגענד פון פעפער-גאַס האָט זיך נעכטען אינטערעסירט מיט דעם ענין און אָנגעהויבען אַ רעטונגס-אַקציע, אויך האָבען נעכטען די עלענדע פאַמיליע בעזוכט עטליכע יודישע כלל-טוער און פאָרשטעהער פון געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע פערנעהמען זיך מיט'ן אָפּראַטעווען די אויסגעהענדע יודישע פאַמיליע.

זעהט אויס, אַז אונזערע פּראָגנאָזעהונגען האָבען אונז נישט אָפּגענאַרט, דאָס יודישע לאָדז האָט זיך אָפּגערופען.

גענוי וועגען דעם, וואָס עס ווערט געטוהן פאַר דער פאַמיליע וועלען מיר ברענגען אין מאָרגענדיגען נומער.

פּאָבאָר.

היינט הויבט זיך אָן דער פּאָבאָר פון די יאָהרגענג 1905, 1904.

היינט, מיטוואָך, דעם 4. מאַי הויבט זיך אָן דער פּאָבאָר פון די יונגעלייט וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1905.

אין דער קאָמיסיע נומער 1 (טראַוגוטאַ 10) דאַרף זיך שטעלען דער יאָהרגאַנג 1905.

היינט, דעם 4. מאַי, די, וואָס האָבען אָדראַטשעניעס לויט'ן אַרטיקעל 35 און קאַרטען פון נומער 1 ביז 250;

מאָרגען, דעם 5. מאַי פון נומער 251 – 500.

אין דער קאָמיסיע נומער 2
(זאַקאָנטנאַ 82).
יאָהרגאַנג 1904.

היינט דעם 4-טען מאַי – פון גאַנץ לאָדז, וואָס האָבען אָדראַטשעניע-קאַרטעס לויט'ן אַרטיקעל 35 מיט די נומערן פון 1 ביז 4,000.

מאָרגען, דעם 5 טען מאַי פון 4,001 ביז 6081 און אויך די אַלע, וואָס האָבען אָדראַטשעניעס לויט'ן אַרטיקעל 53.

קיין נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קאָמיסיעס הויבען אָן זייער טעטיגקייט פּונקט 8 אַ זייגער אין דער פריה.

ביטע וועגען אָדראַטשעניעס דאַרפען אַריינגעטראָגען ווערען אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט צוזאַמען מיט די דאָקומענטען, וועלכע שטעלען פעסט דאָס רעכט צו געניסען פון אָדראַטשעניעס, שפּעטסטענס אַ טאָג פאַר'ן טערמין, ווי מ'דאַרף זיך שטעלען צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע.

ביטעס וועגען אַנערקענען אַנדערהאַלבען יאָהריגע דינסט-צייט דאַרפען אַריינגעטראָגען אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט די דאָזיגע פּאָבאָראָווע, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אָדראָטשעניעס, אָדער ווילען היי-יאָהר נישט געניסען פון אָפּלעגען דאָס מיליטער-דינסט.

פון דער לאָדזער סטאַראָסטווע

דאַרפען זיך היינט שטעלען אין פּ. ק. או.-פּאָוויאַט (פּעטריקאָווער 187) די יונגע לייט פון אַלע יאָהרגענג, וואָס דאַרפען זיך היי יאָהר צושטעלען און וואָס וואוינען אין לוצמיערזש און לאַגעוויניק.

מאָרגען דעם 5. מאַי – פון זגערזש, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן פון A ביז J.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פונאַכטסאַג.—5 ב 3

3. מאַי-פייערונג אין לאָדז.

גרויסע פייערונג ביים לעגען דעם גרונד שטיין פון קאָשטשושקאָ-דענקמאל אויפ'ן פרייהייטס פּלאַץ

די נעכטיגע פייערונג פון 3. מאַי איז אין לאָדז אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט. אויף די גאַסען האָט אויסגעזעהען זעהר פייערליך, די באַלקאָנען פון פיל הייזער זענען געווען פיין דעקאָרירט, די טראַמוואַיען זענען געווען בעציהרט מיט נאַציאָנאַלע פענדלעך. פון איבעראַל האָבען געפלאַטערט פאָהנען און די גאַסען זענען פיל געווען מיט מענשען, הגם דאָס וועטער איז געווען נישט קיין זיכערעס.

די נ. פּ. ר.

האָבען זיך אינ'ם אַלגעמיינעם צוג נישט בעטייליגט.

אַרום 9 אַ זייגער אינדערפריה איז דער ענדעקישער צוג אַרויסגעגאַנגען פון זייער פעראיינס-צענטראַלע אויף גלובנא גאַס און איז איבער דער פּעטריקאָווער צוגעגאַנגען ביז צום פרייהייטס-פּלאַץ.

בראש פונ'ם צוג זענען געגאַנגען דער פּרעזעס פון שטאָט-ראַט אַדוו. פּיכנא, דעפּ. וואַשקעוויטש, וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי א. אַנד.

אויפ'ן פרייהייטס-פּלאַץ

האָט זיך דער צוג אָפּגעשטעלט און אַדוו. פּיכנא און דעפּ. וואַשקעוויטש האָבען געהאַלטען רעדעס, די אָרקעסטערס האָבען געשפּילט דעם פּוילישען נאַציאָנאַלען הימן און אַנד. און דער צוג איז געגאַנגען ווייטער דורך קאָנסטאַנטינער גאַס צום מאַניאַ-וואַלד און דאָרט געלעגט קרענץ אויף די קברים פון די געפאַלענע קעמפער פאַר פּוילענס פרייהייט. דאָ זענען אויך געהאַלטע געוואָרען רעדעס און דער צוג איז פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען.

אין דער זעלבער צייט איז פאָרגעקומען אַ גאָטעס-דינסט אין דער קירכע פון הייליגען קאַסטקע, פון דאָרט האָט זיך פאָרמירט אַ גרויסער צוג דורך פּעטריקאָווער גאַס צום

פרייהייטס-פּלאַץ.

די פּאָליציי האָט דערווייל אָפּגעריגעלט דעם פרייהייטס-פּלאַץ, וואוהין ס'האָט זיך געצויגען דער גראַנדיעזער צוג. פאַר'ן גרענד-האָטעל איז פאָרגעקומען די דעפילאַדע, אין וועלכען ס'האָבען זיך בעטייליגט דער גאַנצער לאָדזער גאַרניזאָן, די פוס-און רייטער-פּאָליציי, פייערלעשער, פערשידענע געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, קולטור פעראיינען, די כ. ד., ז. ל. נ., ספּאָרט קלובען, שול-יוגענד, האַנדווערקער-צעכען, די ים-און טייך-ליגע א. אַנד.

דער צוג איז ווייטער געגאַנגען צום פרייהייטס-פּלאַץ. אין צוג האָבען זיך בעטייליגט זעהר פיל שולען, אַלע צעכען, די כ. ד., „סאָקאָל", „סטשעלצעס", נ. ד., א. אַנד. מיט זייערע אָרקעסטערס.

אויפ'ן פרייהייטס-פּלאַץ, וואוהין דער צוג איז אָנגעקומען איז איינגעאָרדענט געווען אַ פּראָוויזאָרישע טריבונע און ביים אָרט, וואו ס איז געלעגט געוואָרען דער גרונדשטיין פון קאָשטשושקאָ-דענקמאָל, איז אָוועקגעשטעלט געוואָרען אַ טיש, אַרום וועלכען ס'האָבען פּערנומען פּלעצער דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, רעגירונגס-קאָמיסאַר איזשיצקי, פערטרעטער פון דער פּאָליציי, פערטרעטער פון דער מיליטערישער מאַכט מיט גענעראַל מאַלאַכאָווסקי בראש, דער ביסקופּ טימיענעצקי, די וויצע-פּרעזידענטען: גראָשקאָווסקי און וואָיעוואָדזקי, סטאַראָסטע זשעווסקי, פּרעזעס פון שטאָט-ראַט ד"ר פּיכנא און פיל אַנד. מצד די יודישע ראַטמענער האָט מען געזעהען דעפּ. מינצבערג, אייבוש. פּראַשקער. ראַטמ. י. בערמאַן, ראַטמאַן קראַסוסקי א. אַנד.

ביסקופּ טעמיניעצקי און אַדוו. פּיכנא האָבען געהאַלטען רעדעס וועגען דעם 3. מאַי און קאָשטשושקאָ און נאָכדעם איז פאָרגעלייענט געוואָרען דער אַקט, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט: דעם 3. מאַי 1927 ד. ה. אינם נייטען יאָהר ווען פּוילען האָט בעקומען די אומאָפּהענגיגקייט אין דער ממשלה-צייט פון פּרעזידענט איגנאַצי מאָשציצקי, דעם מיניסטער פּרעזידענט מאַרשאַלעק יוזעף פּילסודסקי, וואָיעוואָדע וולאַדיסלאַוו יאַשטשאָלט, פּרעזעס פון שטאָט-ראַט באַלעסלאַוו פּיכנא אים יאָהר פונם טראַגישען טויט פונם שטאָט-פּרעזידענט מאַריאַן ציגאַנסקי, לויט'ן פאַרלאַנג פון דער שטאָטישער מאַכט אַלס אויספיהרונג פונם בעשלוס פון דעם ערשטען לאָדזער שטאָט-ראַט אין 1917 י. איז בעלעגט און געהייליגט געוואָרען דער ערשטער גרונד-שטיין צום פּאָמניק פאַר'ן פאָלקס העלד מאַרעאוש קאָשטשושקא

דער דאָזיגער אַקט מיט פערשידענע אומלויף מטבעות און לאָדזער צייטונגען זענען איינגעפּאַקט-געוואָרען אין אַ גלעזערנעם צילינדער, וועלכער איז פערפּאַקט-געוואָרען אין אַ שאַכטעל און איז אַריינגעלעגט-געוואָרען אין אַ צעמענטירטער גרוב, אונטער'ן קאָשטשושקאָ-דענקמאָל, וועלכער וועט אויף דעם אָרט ווערען אויפגעשטעלט.

פון די יודישע צייטונגען איז אינ'ם אָנדענק-צילינדער פערפּאַקט-געוואָרען דער „נייער פאָלקסבלאַט". די שאַכטעלעך אינ'ם צעמענטירטען גרוב האָבען אַריינגעלעגט ביסקופּ טעמעניצקי, וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט און דער פּרעזעס פון שטאָדט-ראַט פּיכנאָ. מיט דעם האָט זיך די צערעמאָניע אויפ'ן פרייהייטס-פּלאַץ פערענדיגט.

3 אַ זייגער איז אין שטאָט-ראַט פאָרגעקומען אַ פייערליכע זיצונג. מיט אַ פייערליכער רעדע איז אַרויסגעטראָטען דער וויצע-פּרעזעס פון שטאָט-ראַט פידלער און נאָכדעם איז פאָרגעלייענט געוואָרען דער דיפּלאָם פון דעם ליטעראַטור-פּרייז פון דער שטאָדט לאָדז, פאַר אַלעקסאַנדער שווענטאָכאָווסקי. אין אָוונט איז אין שטעטישען טעאַטער פאָרגעקומען אַ גאַלאַ פאָרשטעלונג.

* * *

די יודישע קהלה האָט איינגעאָרדענט אַ פייערליכען גאָטעסדינסט אין דער אַלטשטעטישער שוהל. 7 אַ זייגער אין דערפריה איז געווען איינגעאָרדענט אַ תפלה ספּעציעל פאַר די זעלנער, 11 אַ זייגער פאַר'ן פּריוואַטען עולם. די שוהל איז געווען איבערפולט. מצד די מלכות איז אָנוועזענד געווען דער וויצע-וואָיעוואָדע לעוויצקי, מצד דער קהלה פערוואַלטונג זענען געווען פערטראָטען די דאָזיגע רוס און קאַראַ און דער גמינע-סעקרעטאַר ה' גאַדעל און מצד דעם קהלה-ראַט די דאָזיגע בודזינער און וואָידיסלאַווסקי.

דער אָרקעסטער האָט געשפּילט דעם פּוילישען נאַציאָנאַלען הימן און דער חזן יאָסעלעוויטש מיט'ן כאָר האָבען געזונגען אייניגע תפילות און קאַפּיטלעך תהלים.

דער מורה הוראה פיינער האָט געהאַלטען אַ רעדע אין פּויליש.

דער באַלקאָן פון דער קהלה פערוואַלטונג אויף פרייהייטס פּלאַץ 6 איז געווען שעהן דעקאָרירט.

וואהלען צום נייעם שטאָט-ראַט
און דאָס פעראיינינגען די פאָרשטעדט צו דער שטאָדט לאָדז.

(–) ווי מ'איז אינפאָרמירט פון מאַסגעבענדע קרייזען, וועט אין דער נאָהנטער צייט שוין ענטשיידעט ווערען די פראַגע וועגען נייע שטאָט-ראַט-וואַהלען אין לאָדז.

פריהער מוז אָבער ערלעדיגט ווערען די פראַגע וועגען פעראייניגען די פאָרשטעט צו דער שטאָט לאָדז. דאָס מוז פאָרמעל דורכגעפיהרט ווערען אין דער פאָרם פון אַ רעגירונגס-פאַראָרדנונג, אָדער פון אַ דעקרעט פון מלוכה-פּרעזידענט.

יעדענפאַלס איז אָבער דאָס פונאַנדערלאָזען דעם לאָדזער שטאָט-ראַט נישט אָפּהענגיג פון דער פראַגע וועגען די פאָרשטעט. ערשט נאָכדעם, ווי ס'וועלען אויסגעשריבען ווערען נייע וואַהלען צום לאָדזער שטאָט-ראַט, וועט די פראַגע וועגען די פאָרשטעט קענען ערלעדיגט ווערען.

צוליב א טענצערין,
דער'הרג'עט א חבר.

(–) אויף דער לעצטער קאָדענץ אין לענטשיץ האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען אַ געוויסען פראַנציזעק וואָשיאַק, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין דערהרג'ענען מיט אַן אייזען זיין חבר סטאַניסלאַוו קרוק.

אויף אַ פערווייליגונג, וואָס איז פאָרגעקומען אין דאָרף סקאָטניקי (נעבען לענטשיץ) איז ענטשטאַנען אַ געשלעג צווישען אַ גרופּע בגלופינ'דיגע חברה-לייט צוליב דער שענסטער טענצערין פון דער פערווייליגונג מאַריאַ רודקאָווסקאַ. אַלע האָבען מיט איהר געוואָלט טאַנצען. וואָשיאַק האָט זיך געפיהלט בעליידיגט, איז ער צוגעלאָפען צו קרוק'ן און איהם דערלאַנגט מיט אַן אייזען עטליכע מאָל איבערן קאָפּ.

דאָס געריכט האָט וואָשיאַק'ן פערמשפּט אויף 5 יאָהר שווערע טורמע און צו בעצאָהלען 320 זל. געריכטס-קאָסטען.

אפגעלעגט דעם אפעלאציע-פראצעס
איבער די בעשולדיגטע אין חיים סלאָמקאַ-פּראָצעס.

עהערגעכטען איז אין וואַרשאָווער אַפּעלאַציע-געריכט פאָרגעקומען דער אַפּעלאַציע-פּראָצעס איבער די פער'משפט'ע אינם מאָרד פון חיים סלאָמקאַ, וועלכער איז אויסגעפיהרט געוואָרען מיט אַ צייט צוריק אויף עק בושעווער און מלינאַרסקאַ.

ווי אונזערע לעזער געדענקען, זענען אויפ'ן לאָדזער פּראָצעס די בעשולדיגטע ברידער שלמה און משה יאַקובאָוויטש, מיכאל דרעסלער, לייבל בוים און זעליג שאַרף פער'משפט געוואָרען אויף 6, 8 און 10 יאָהר טורמע.

די פער'משפט'ע האָבען אָנגעגעבען אַן אַפּעלאַציע.

צוליב דעם, וואָס קיין וואַרשא האָבען זיך נישט געמאָלדען אייניגע עדות מצד דער בעשולדיגונג, האָט דאָס אַפּעלאַציע-געריכט אָפּגעלעגט דעם פּראָצעס.

סטאַראָסטע רזשעווסקי בעזוכט דעם הרב פיינער

(–) ווי בעוואוסט, האָט פאָריגע וואָך דער פאָרשטעהער פון לאָדזער ראַבינאַט הרב פיינער בעזוכט דעם נייעם לאָדזער סטאַראָסטע ה' אַלעקסי רזשעווסקי.

עהערנעכטען האָט דעריבער דער סטאַראָסטע ה' רזשעווסקי רעוויזיטירט דעם הרב פיינער, וועלכער איז אויך ראַבינער פון דער לאָדזער ד. אַ. ק.

שול-אינספּעקטאָר
פאָרשט אויס דאָס שלאָגען אין דער פּאַחשעכנע שולע.

נעכטען האָט דער שול-אינספּעקטאָר גערופען ה' שמואל לעמבערגער, דעם פאָטער פונ'ם שילער משה יחיאל לעמבערגער, וועלכער איז צושלאָגען-געוואָרען דורכ'ן שול-קירעראָוויק אורבאַנסקי. דער שול-אינספּעקטאָר האָט אויסגעפאָרשט אויך די 3 יונגלעך און האָט צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל, וועלכען ה' לעמבערגער האָט אונטערגעשריבען.

פון די יודיש-וועלטליכע שולען

( ) דער פאָרשטעהער פון דער צענטראַלער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע ה' אַ. קאַגאַן האָט בעזוכט די שול-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט און אויסגעפועל'ט, אַז די באַראַכאָוו-און מעדעם-שולען זאָלען האָבען דאָס רעכט צו בענוצען זיך מיט די עקספּערימענטען אין די שטאָטישע נאַטור-וויסענשאַפטליכע לאַבאָראַטאָריעס און האָבען דאָס רעכט אויף די בחינם'דיגע סעאַנסען אין שטאָטישען קינעמאַטאָגראַף.

פייערליכער שלוס-אַקט פון בראָניסלאַוואַ אַלעצקאַ'ס אָפּערן-שולע.

זונטאָג, דעם 8. מאַי האַלב 12 נאָכמיטאָג קומט פאָר אין פּוילישען שטאָדטישען טעאַטער ציגעל-גאַס 63 אַ פייערליכער שלוס-אַקט פון די שילערינס פון פרוי בראָניסלאַוואַ אַלעצקאַ'ס אָפּערן-שולע. פרוי אַלעצקאַ איז בעקאַנט נישט בלויז אַלס אַן אויסגעצייכענטע אָפּערן-זינגערין, נאָר אויך אַלס רוטינירטע פּעדאַגאָגין אויפ'ן געביט פון געזאַנג.

אין דעם זונטאָגדיגען קאָנצערט בעטייליגען זיך פאָלגענדע שילערינס פון פרוי אַלעצקאַ'ס שולע: די פרויען ווישיוויאַנסקאַ, אַבראַמאָוויטש, גאָלדבלום, גלאַנאָווסקאַ, ענמינגער, פליישנער, יורדזינסקאַ א. א.

אין פּראָגראַם פון קאָנצערט געהען אַריין די שענסטע פראַגמענטען פון די אָפּערן: „אַאידאַ", „מאַדאַם בוטערפליי" „קאַוואַלעריאַ רוסטיקאַנאַ", „פויסט" א.א.

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען ביינאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193); מיללער (פּיעטריקאָווער 46); גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 17); בערטנער (ציגעל-גאַס 64); ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); יאַנקיעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

א פאָרלעזונג פון ד"ר ווייכערט.

ווי מיר ווערען געוואויר וועט דער פאָרזיצער פון יודישען אַרטיסטען-פעראיין אין פּוילען און בעקאַנטער טעאַטער-קריטיקער ד"ר מ. וויכערט האַלטען אין לאָדז אַ פאָרלעזונג א. ד. ט. „די צוויי צענטרען אין איראָפּע – מאָסקווע – בערלין".

שלשים פון קאָנסקער רבי'ן ז"ל

צוליב דעם, וואָס מאָנטאָג איז'ם טאָג פון די שלושים האָט מען נישט געקאָנט מאַכען קיין הספד, מחמת ס'איז געווען ראש-חודש, וועט דאָנערשטאָג 2 ביי טאָג אויפ'ן בית-החיים ביי'ם קבר פונ'ם נפטר, דער קאָנסקער רב הרה"ג ר' חיים, דער ברודער פונ'ם נפטר, האַלטען אַ הספד. עס וועלען אויך האַלטען הספדים: דער ממלא מקומו און אדמו"ר מ'קאַליש.

באַנקעט לכבוד דעם העברעאישען שריפט-שטעלער נתן ביסטריצקי.

(–) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן ווײַלען אין לאָדז פון דעם ארץ ישראל-דיכטער ה' נתן ביסטריצקי, איז צוהערנצכטען אין זאַל פון ה' גאָדולד'ס רעסטאָראַן פאַרגעקומען אַ באַנקעט, איינגעאָרדענט דורכ'ן לאָדזער יודישען ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין.

עס זענען זיך צונויפגעקומען פאָרשטעהער פון די לאָדזער יודישע צייטונגען, ליטעראַטען, דיכטער, מאָלער און פריינד פון דעם גאַסט.

דיכטער יצחק קאַצענעלסאָן האָט בעגריסט דעם גאַסט מיט אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געשילדערט די שריפטשטעלערישע און געזעלשאַפטליכע טעטיגקייט פון ה' ביסטריצקי אין ארץ ישראל.

בײַ שעהן סערווירטע טישען האָט דער עולם זיך משמח געווען. געזונגען לידער און געטאַנצט פרעהליכע ריקוד'לעך.

בעזונדערס האָבען געווײלט דעם עולם: דער באַנקעט-חתן דיכטער ביסטריצקי, וועלכער האָט מיט'ן אמת'דיגען ארץ ישראל-פײַער געזונגען פערשידענע העברעאישע און יודישע לידער; אויך דיכטער קאַצענעלסאָן האָט פיין אונטערגעהאַלטען די באַנקעט-געזעלשאַפט.

אַרום 5 פאַרטאָג איז זיך דער עולם אין אַ געהויבענער שטימונג פונאַנדער-געגאַנגען.

די שוהל-פייערונג אין גייער'ס ראַאָן.

(–) גייער'ס ראַיאָן איז אַ וועלט פאַר זיך, האָט איהרע אייגענע אינסטיטוציעס, געזעלשאַפטען, שוהלען, חזידים אַ רב און אויך אייגענע כלל-טוער.

נישטאָ דאָרט קיין צו גרויסע גבירים, אָבער דערפאַר זענען שוין פערהאַן זעהר גרויסע אָרימע לייט, וועלכע קומען נישט אָן צו די שטאָטישע אינסטיטוציעס, נאָר ווענדען זיך צו די אייגענע כלל-טוער פון גייער'ס ראַאָן. די דאָרטיגע כלל-טוער, גאַנץ בעשיידענע יודען טוען טאַקע זעהר פיל אויף אָהן בעזונדערן רעש און טומעל.

גייער'ס ראַיאָן האָט נעכטען געהאַט צאָר אַ גרויסע שמחה. ס'איז געלעגט געוואָרען דער גרונדשטיין אונטער'ן בוי פון אַ גרויסער שוהל אויף דער זאַרזשעווסקאַ 18.

די געשיכטע פון דער דאָזיגער שוהל איז פאָלגענדע: דער אָנגעזעהענער לאָדזער בירגער פון נדבן ה' יעקב שטיין האָט אָוועקגעשענקט אַ גרויסען פלאַץ מיט אַ גאָרטען, וואו ס'דאַרף געבויט ווערען אַ תלמוד-תורה מיט אַ שוהל. די שוהל דאַרף זיין אויפ'ן נאָמען פון זיין פערשטאָרבענער פרוי און זאָל הייסען „באר מרים". דערבײַ האָט ה' שטיין געמאַכט אַ בעדינג אין דער היפּאָטעק, אַז מיט'ן מאָמענט, ווען מ'וועט אויף דעם דערמאָהנטען פלאַץ אָנהויבען צו בויען, נעהט דער פלאַץ אויטאָמאַטיש איבער אַלס אייגענטום פון דער לאָדזער יודישער קהלה.

ס'איז איבעריג צו זאָגען, אַז די יודישע קהלה האָט זיך גאָר ווייניג אינטערעסירט מיט דער נייער שוהל. דאַגעגען האָבען זיך צו דעם ענין ענערגיש גענומען די יודישע כלל-טוער פון גייער'ס ראַיאָן אָן דער שפּיץ פון די ה"ה: מ. פלאַצקער, ז. קליין, גאָלד-הערש, שטיין און ביגעלאייזען. ס'איז אויסגעבויט געוואָרען אַ דריישטאָקיגער בוי פאַר דער תלמוד-תורה, אין וועלכער ס'וועלען זיך אויך געפינען האַנד-ווערקער-וואַרשטאַטען. אָן דער שפּיץ פון דער תלמוד-תורה שטעהט דער פרנס מאיר פלאַצקער.

אַ חוץ דעם האָבען די דערמאָהנטע כלל-טוער געזאַמעלט פון גראָשען צו גראָשען, אַ סומע פון העכער 10 טויזענד זלאָטעס, וואָס וועט איצט פער-וועגדעט ווער'ן אויף אויסבויען די שוהל.

צו דער נעכטיגער פייערונג איז גע-קומען אַ גרויסער עולם פון איינוואוי-נער פון גייער'ס ראַיאָן און דעלעגאַ-ציעס פון פיל פערשידענע אינסטי-טוציעס.

די פייערונג עפענט מיט אַ שעהנער רעדע דער פרעזעס פון דער תלמוד-תורה פרנס מ. פלאַצקער. דערנאָך בע-גריסט אין נאָמען פון „מזרחי" דעפ. משה העלמאַן, וועלכער שענקט 300 זל. פאַר דער שוהל. ווייטער האַלטען רעדעס דער יאַנאָווער רב, ה' זעליג קליין און אַ פאָרשטעהער פון „מושב זקנים".

די אַנוועזענדע האָט מען נאָכדעם מכבד געווען מיט לעגען ציגעל צום אָנהויב פון בוי. דערבײַ האָבען די אַנ-וועזענדע מנדב נעווען נרעמערע סו-מען פאַר דער שוהל. דערנאָך האָט דער עולם געגומען לעקעך מיט בראָנ-פען און פערבראַכט אין אַ פרעהליכער שטימונג.

בעת דער פייערונג האָט צוגעשפּילט אַן אָרקעסטער.

דער שאַך-טורניר אין לאָדז.

רעזולטאַט פון נעכטיגען טאָג.

דער נעכטיגער רעזולטאַט פון שאַך-טורניר פאַר דער מייסטערשאַפט פון פוילען איז געווען פאָלגענדער: ד"ר קאָהן האָט געוואונען בײַ הירשביין'ען; מאַרטשיק בײַ קלעמשינסקי'ן; רעגע זשינסקי בײַ פרידמאַנ'ען (וואַרשאַ); לאָוואָצקי האָט פערשפּילט בײַ בלאַס'ען; קרעמער בײַ כוואָיניק'ען; דאַנושעווסקי בײַ מאַרטאַקאָווער'ן.

די פּאַרטיע קאַלסקי–פרידמאַן (לעמ-בערג) איז אָפּגעלעגט געוואָרען. רו-בינשטיין איז געווען פרײַ.

היינט שפּילען: כוואָיניק–דאַניושעוו-סקי, פרידמאַן (וואַרשאַ) – קרעמער, קלעמשינסקי – רעגעזשינסקי, פרידמאַן (לעמבערג) – מאַקאַרטשיק, הירשביין–קאַלסקי, בלאַס–ד"ר קאָהן, רובינשטיין–לאָוואָצקי, ד"ר מאַרטאַקאָווער פרײַ.

אין טורניר וועגען מייסטערשאַפט פון פוילישען שאַך-פעראיין האָט גע-וואונען פיינמעסער בײַ טאָוביג'ען; באַרין בײַ ד"ר שטייער; אַפּעל'ן האָט מען פערר-כענט דעם נצחון איבער פאָלקאָווסקי'ן, ווייל יענער האָט זיך נישט געשטעלט צו דעם שפּיל. לעך האָט פערשפּילט בײַ רייזנער'ן. די פּאַר-טיע ווינאָווער ליבראַך איז אָבגעלעגט געוואָרען. די נישט-פערענדיגטע פּאַר-טיע ד"ר שטייפער – פיינמעסער האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון דעם לעצטען.

יודיש טעאַטער.

די גאַסטשפּילען פון פּאָליאַקאָוו ראַבינאָוויטש, באַריסאָווא און אַניעלאַ

ווי מיר האָבען שוין נעכטען מיט-געטיילט, הויבען שבת אָן צו שפּילען אין לאָדזער „סקאַלאַ"-טעאַטער די בע-ליבטע אַרטיסטען פּאָליאַקאָוו, ראַבי-נאָוויטש, אַניעלאַ און באַריסאָוואַ, צו-זאַמען מיט דער לאָדזער טרופּע.

עס וועלען געשפּילט ווערען אַ רייהע אַלטע און נייע פּיעסען פון בעליבטען רעפּערטואַר.

פאַר'ן לאָדזער יודישען טעאַטער-עולם איז די ידיעה וועגען די גאַסטראָ-לען פון די בעקאַנטע אַרטיסטען זיכער אַ דערפרעהענדע ערשיינונג.

ספּאָרט-בעוועגונג.

נעכטיגע פּראָפּאַגאַנדע-מעטשעז אין לאָדז.

די לאָדזער ליגע, וועלענדיג אָדורכ-פיהרען אַ פּראָפּאַגאַנדע פון דעם פוס-באָל-ספּאָרט, האָט בעשטימט אויף דעם 3 מאַי פאָלגענדע מעטשען:

„ל.ק.ס."–„הכח" 6:1 (1:4)

דער מעטש איז פאָרגעקומען אויף „ל.ק.ס."-פּלאַץ און האָט צוגעצויגען אַ עולם פון 1000 מאַן.

„ל.ק.ס." איז אַרויסגעטרעטען מיט 3 רעזערוו-שפּילער, דאַגעגען „הכח" וועלענדיג שוינען איהרע 1 מאַנשאַפט פאַר דעם מעטש מיט „ל.ט.ס.ג.", וועל-כער קומט פאָר שבת דעם 7 ד. ח. האָט אַרויסגעשטעלט איהרע 2 מאַנשאַפט, פערשטאַרקט מיט ליפּסקי'ן, אייזענ-בערג'ן, ראַבינאָוויטש'ן און גראָס'ן.

איבער דעם גאַנצען מעטש האָט „ל.ק.ס." געהאַט די איבערמאַכט און ער-צילט 6 טויערען דורך דורקאַ, סאַוויאַק מילער (2) און לאַנגע (2). „הכח" ער-צילט דאָס איינציגע טויער. אין דער 1 העלפט דורך בוימגאַרטען פון אַ 11 מע-טער שטאָס.

דער רעזולטאַט איז פאַר די 2 מאַנ-שאַפט פון „הכח" זעהר אַ בכבודיגער.

ריכטער ה' רעטינג – גוט.

„טוריסטען"–„שילאַ" 10:0 (7:0)

אַלס פאָרמעטש איז פאָרגעקומען דער מעטש צווישען לאָדזער מייסטער „טו-ריסטען" און „שילאַ", וועלכער האָט זיך געענדיגט מיט אַ גרויסען נצחון פון „טוריסטען" אין פערהעלטניש פון 0:10.

ביידע מאַנשאַפטען זענען אַרויסגע-טרעטען אין זייערע בעסטע צוזאַמענ-שטעל. „טוריסטען" האָלט די איניציאַ-טיוו פונ'ם גאַנצען מעטש אין איהרע הענד און ערצילט 10 טויערען דורך קוביק II (5), וויעלישעק (3), קוביק I און מיכאַלסקי.

ריכטער ה' פּידלער.

„ל.ט.ס.ג."–„ג.מ.ס." 1:0 (0:0)

דער מעטש איז פאָרגעקומען אויף „טוריסטען" פּלאַץ און האָט זיך געענ-דיגט נאָך אַ זעהר שעהן שפּיל מיט אַ קליינעם נצחון פון „ל.ט.ס.ג.". דאָס איינציגע טויער ערצילט פּלוצעניק.

ריכטער ה' פּיאָטראָווסקי–גוט.

„פּאַגאָן"–„ראַפּיד" 7:1 (0:2)

„פּאַגאָן" האָט געשפּילט זעהר שעהן, איבערהויפּט די אַנגריפס-ליניע און ער-צילט אַ לייכטען נצחון איבער דעם שוואַכען „ראַפּיד".

ריכטער ה' שער.

„ה.ק.ס."–„אוניאָן" 3:1 (0:2).

דער מעטש איז פאָרגעקומען שבת אויף דעם פּלאַץ פון ד.אָ.ק וועגען מייסטערשאַפט פון ל.ז.אָ.פּ.נ. און האָט זיך געענדיגט מיט אַן אומערוואַרטעטען נצחון פון „ה.ק.ס.".

אין דער 1 העלפט האָט „ה.ק.ס." די איבערמאַכט און ערצילט 2 טויערען, דערונטער 1 טויער פון אַ 11 מעטער-שטויס.

נאָך דער פּויזע נעהמט „אוניאָן" איבער די איניציאַטיוו און ערצילט אַנ'-עהרען-טויער. נאָהענט פאַר דער ענדע שיסט „ה.ק.ס." דאָס 3 טויער.

ריכטער ה' קראַכוּלעץ.

„ה.ק.ס." II–„אוניאָן" II 6:2

מ. צ–ר.

רעזולטאַטען פון די מייסטער-שאַפט-קאַמפּען אין „בר-כוכבא"

אין דער שווער-אַטלעטישער סעקציע פון „בר-כוכבא" זענען פאָרגעקומען מייסטערשאַפט-קאַמפּען אויפ'ן יאָהר 1927

די קאַמפּען האָבען געגעבען פאָלגענ-דע רעזולטאַטען:

דעם ערשטען פּריז פון דער 7 קלאַס האָט בעקומען דער פּוילישער מייסטער מאיר ווינגאַרטען, ערצילענדיג אין 5-קאַמף 350 קילאָ; 2 פּריז, 7 קלאַס–פּ. אולמאַן (230 קילאָ); 1 פּריז, 6 קלאַס–ג. ווײַנוואורצעל 288 קילאָ); 1 פּריז, 5 קלאַס–ש. שלאָמקאָוויטש (291 קילאָ); 2 פּריז, 5 קלאַס–אַ. פישער (270 קילאָ); 1 פּריז, 4 קלאַס–ס. דוטקעוויטש (340 קילאָ); 2 פּריז, 4 קלאַס–פּ. ליסיפּראַוו-סקי (336 קילאָ); 1 פּריז, 3 קלאַס–פּוי-לישער מייסטער ב. ווינניקאַמען (381 קילאָ); 2 פּריז, 3 קלאַס – ר. קריגער (303 קילאָ); 1 פּריז, 2 קלאַס– י. לאַנ-גער (397 קילאָ); 2 פּריז, 2 קלאַס – י. אייזענבערג (378 קילאָ); 1 פּריז, 1 קל. –י. מינק (404 קילאָ); 2 פּריז, 1 קלאַס –ל. שטערן (387 קילאָ).

שטרייק אין ווינאַניע-טיכער-לוין-וועבער

(–) נעכטען אין אָוונד איז אין לאָקאַל פון לוין-וועבער-מייסטער-פער-איין (בישעזשינער 7) פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון מיטגלידער.

צוליב דעם, וואָס ס'איז געקומען אַ קליינע צאָהל מיטגלידער, זענען נאָר בעטראַכט געוואָרען די וויכטיגסטע פראַגען.

נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז בע-שלאָסען צו ערקלערען אַ שטרייק אין דער בראַנזשע פון ווינאַניע-טיכער.

ס'איז אויך מיטגעטיילט געוואָרען, אַז היינט, מיטוואָך, געהט אַ דעלעגאַ-ציע פון די ה"ה: אַדוו. ווייצמאַן. טאַר-קאַ, גאָלדבערג און מאַנדעלמאַן צום וואָיעוואָדע, כדי צו אינטערווענירען אין אַ רייהע האַנדווערקער-פראַגען.

די פרוי אין לעבען און אין דער פּאָעזיע

פאָרלעזונג פון פּאָעט באַלמאָנט.

דער בעריהמטער רוסישער פּאָעט קאָנסטאַנטין באַלמאָנט, וועלכער איז איצט מיט גרויס ענטוזיאַזם אויפגענו-מען געוואָרען אין וואַרשאַ, קומט אויך צו אונז קיין לאָדז. איבערמאָרגען פרײַ-טאָג 8.30 אין אָוונד קומט-פאָר אין זאַל פון פילהאַרמאָניע אַ פאָרלעזונג פון באַלמאָנט אויף דאָס טעמא: „די פרוי אין לעבען און אין דער פּאָעזיע".

סיי די אינטערעסאַנטע טעמא און נאָכמעהר דער נישט געוועהנליכער גאַסט האָבען אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס צווישען לאָדזער עולם. בע-זונדער צווישען די, וועלכע געדענקען נאָך די רוסישע שפּראַך און איהר לי-טעראַטור. די פאָרלעזונג האַלט דער פּאָעט אין דער פּוילישער שפּראַך.

„אַזאַזעל".

אין יעדען טאָג איבערפולט

פּונקט ווי יעדען טאָג איז אויך די נעכטיגע פאָרשטעלונג פון „אַזאַזעל" אין פילהאַרמאָניע-זאַל געווען איבער-פולט.

יעדער נומער איז בעגייסטערט אויפ-גענומען געוואָרען און דער זאַל האָט געשטורעמט פון אַפּלאָדיסמענטען.

בעזונדערס שטאַרק ווערען אויפגע-נומען די נומערן: „נאָסען-מיידעל", „גנב'ל", טשאַרלסטאָן" (גלענצענד אויס-געפיהרט דורך אַלאַ לילית), די „זגאָדאַ" (לאַנדוי מיט דער חב ותא), און „לילי-פּיסען" (סטריגאָסש און פּרל. ווצלנער).

און איבער אַלעס ווירקט און דע-צידירט דער טאַלענטירטער קינסטלער פּריץ קליינמאַן מיט זיינע הערליכע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען-פּראָיעקטען.

„אַזאַזעל" נעהמט לאָדז מיט שטורם.

23 קינדער

האָט מען געפונען אין די ביאַלאַגישע פּילטערס.

(ס) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאַר-אָרדנונג פון אינערן-מיניסטער גען. סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי וועגען ריינינגען די לאָדזער הייזער, האָבען די ווירטס-לייט אויך אָנגעהויבען רייניגען די ביאָלאָגישע פּילטערס.

די אַרבייטער פון די אַסעניזאַציע-געזעלשאַפטען גיבען איבער, אַז זיי טרעפען אָפט אָן בײַ דער אַרבייט אויף טויטע קינדער, וועלכע געפינען זיך אין אַ צושטאַנד פון צעפאַלונג.

און חודש אַפּריל האָט מען אין די ביאָלאָגישע פּילטערס בלויז אויף פּיעטריקאָווער גאַס געפונען 23 אַזעל-כע טויטע קיידער.

אָהן בעוואוסטזיין אַראָפּגעפאַלן פון פענסטער

שרעקליכער פאַרפאַל מיט אַ יונגער יודישער פרוי.

אין געגענד פון פּלאַץ-שטאַט אין וואַרשאַ איז גוט בעקאַנט דער שוחט מאָטעל זיגלער פון קאַשציעלנאַ 10. זיגלער, וועלכער איז אַ טאַטע פון 16 קינדער, איז אויך פּאָפּולער אונטער'ן נאָמען „מאָטס שוחט".

נעכטען אַרום האַלב 4 בייטאָג, איז די פראַנציסקאַנער גאַס און אומגעגענד אויפגעקאָכט געוואָרען צוליב אַ שווער אומגליק, וואָס האָט געטראָפען.

מיט אַ יאָהר צוריק האָט מען זיין טאָכטער ח.ה'ן אָנגעהויבען רעדען אַ שידוך מיט'ן חסידישען יונגערמאַן יאַסעל פאַליוס (מוראַנאָווסקאַ 22), פאַליוסעס מוטער איז אַן אייגענטימערין פון 2 הייזער — מוראַנאָווסקאַ 22 און בושאַזאָווע 33.

בערך אַ יאָהר צייט האָט זיך חתן-כלה געקאָנט; ענדליך, 2 וואָכען פאַר פסח, איז פאָרגעקומען די חתונה.

דאָס ווייבעל האָט בעקומען אַ שיינע אויסשטאַטונג, 500 דאָלאַר נדן און דאָס פּאָר-פאָלק האָט זיך אַריינגעצויגען אין אַ צימער ביי דער פרוי גאָלדסאַ בעל אויף גענשאַ 15.

קאַרגע 4 וואָכען זיינען אַריבער נאָך דער חתונה; דאָס פּאָר-פאָלק האָט געלעבט רוהיג און גליקליך.

נעכטען אין דער־פריה איז דאָס פּאָר-פאָלק אַוועק בעזוכען אויף משטשאַנסקאָווסקאַ גאַס אַ קאָפּעל, ווייל דער יונגערמאַן האָט געהאַט בדעה צו פערלעגען זיך אַ פאַבריק פון שלאַקס. אַרום 3 בייטאָג זיינען זיי צוריקגעקומען און בעוואָלט געהן צו די עלטערן אויף קאַשציעלנאַ עסען מיטאָג. אויף עק נאָוואָליפּקי און פראַנציסקאַנער איז חיה פאַליוס פריהער אַוועק צו איהר שוועסטער חנה זאַלצמאַן אויף וואָלאָווע 4 (פראָנט, 3-טער שטאָק) דער מאַן איהרער איז אַוועק צו די עלטערן אויף מיטאָג.

אָנגעקומענדיג צו דער שוועסטער האָט דאָס יונגע ווייבעל ערקלעהרט, אַז זי פיהלט זיך שלעכט און איז אַריין אין קיך נאָך אַ ביסעל וואַסער. דערווייל האָט זי געעפענט דאָס קיך-פענסטער, זיך אַרויסגעבויגען אויף דער רעהם, כדי צו כאַפּען לופט.

אין קיך איז אויסער איהר קיינער נישט געווען. פּלוצלינג האָט פרוי זאַלצמאַן דערהערט פון צווייטען צימער אַ געשריי „כאַנטשע, כאַנטשע!"

זי איז שנעל אַריינגעלאָפען אין קיך, אָבער צו איהר איבערראַשונג האָט זי דאָרט קיינעם נישט בעמערקט...

דערווייל האָט זיך אויפ'ן הויף דערהערט אַ שטאַרקער זעץ און אייניגע מענשען האָבען אָנגעהויבען סקאַנדאַליש שרייען.

אויפ'ן ברוק איז אַ צוהרגעטע, אין אַ קאַלוזשע בלוט, געלעגען חיה פאַליוס, וועלכע האָט בלויז בצווישען אויסצושעפּטשען „שמע ישראל" איז געבליבען איינגאַנצען אָהן כמנים פון לעבען.

עס איז אָנגעקומען פּאָליציי און די „ביכע הילף". דער דאָקטאָר האָט פעסט געשטעלט, אַז ביי דער פרוי איז אומגליקליך צעשעדיגט געוואָרען דער גאַנצער קערפּער; זי האָט אויך בעקומען אַן אינערליכער בלוט-שטורץ, אַ מח-ערשיטערונג און עס האָט איהר געפּלאַצט דער שאַרבען. כמעט אין אַ האָפענונגסלאָזען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין יודישען שפּיטאָל אויף טשיסטאַ.

וואָס איז געווען די סבה פון דעם פאַרפאַל?

צוליב דעם שווערען צושטאַנד פון דער קראַנקער האָט מען צו איהר נישט דערלאָזען דעם פּאָליציי-בעאַמטען אויף אַ פערהער. שפּעטער האָט די אומגליקליכע אינגאַנצען פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין און מען האָט שוין בכלל קיין ערקלערונג פון איהר נישט געקאָנט בעקומען.

די פאַמיליע שליסט אויס די השערה וועגען אַ זעלבסטמאָרד, ווייל ח.ה איז געווען זעהר צופרידען מיט איהר זיווג און האָט זיך געפיהלט גליקליך. מען איז דעריבער איבערצייגט, אַז מיט ח. ה. פאַליוס האָט פּאַסירט אַן אומגליקס-פאַרפאַל. דער פאַראָפּעט פון פענסטער, אויף וועלכען זי איז געזעסען, איז אַ נידריגער. וואַהרשיינליך האָט זי געחלשט און אַזוי אַרום איז זי אַרויסגעפאַלען.

אין גאַנצען געגענד האָט דער טראַגישער פאַרפאַל געמאַכט אַ שווערען איינדרוק.

זיי האָבען אַליין געזעהן ווי די יודען האָבען זיך געקוילעט

נישט געלונגענער עלילת דם איז שצוצין, ביי גראָדנע.

דער יודישער איינוואוינער פון שטעדטעל שצוצין (צווישען גראָדנע און לידע) ה' פאָרעצקי, האָט צוויי טעג פאַר פסח ענטזאָגט פון דער שטעלע די קריסטליכע דיונסט.

אויף מאָרגען האָבען איה"ע קרובים אין שטעדטעל געמאַכט אַ גוואַלד, אַז די שצוצינער יודען האָבען איהר געקוילעט, כדי אויסצונוצען איהר בלוט אויף מצה.

דער דאָזיגער קלאַנג האָט זיך גלייך פערשפּרייט צווישען די קריסטליכע איינוואוינער פון שטעדטעל און אומגעגענד. און עס האָבען זיך אפילו געפונען עדות, וועלכע האָבען „אַליין" געזעהן, ווי עטליכע יודען האָבען די דינסט פערשלעפּט אין אַ קעלער, איינער פון זיי גלעמבאָצקי, האָט איה"ר געהאַלטען פאַר'ן קאָפּ און די איבעריגע האָבען געצאַפּט פון איהר דאָס בלוט.

מיט דער געשיכטע האָט זיך אויך פּראַאינטערעסירט די פּאָליציי, וועלכע האָט אָנגעהויבען זוכען די נעלם געוואָרענע דינסט.

צווישען דער אָרטיגער קריסטליכער בעפעלקערונג האָבען ביני לביני פינסטערע עלעמענטען אָנגעהויבען אַגיטירען זיך אָפּצורעכענען מיט די יודען און איינאָרדנען אויף זיי אַ שטיקעל פּאָגראָם.

די טעג פון פסח זענען פאַר די יודישע איינוואוינער פון שצוצין דורכגעגאַנגען אין טויט-שרעק; צום גליק האָט די פּאָליציי נישט דערלאָזען צו קיין שום עקסצעסען, נישט אויפהערענדיג גלייכצייטיג צו זוכען די דינסט.

אויך דער בעל הבית פון דער נעלם געוואָרענער דינסט האָט אויף אייגענער האַנד אָנגענומען שריט צו דערוויסען זיך, וואו זי איז אַהינגעקומען, און איהם איז טאַקי בעלונגען צו דערוויסען זיך, אַז זי געפינט זיך אַ פרישע, אַ לעבעדיגע אין גראָדנאָ.

כדי צו בערוהיגען די קריסטליכע בעפעלקערונג האָט די פּאָליציי געבראַכט די „נעקו'לטע" אין שצוצין, און די פינסטערע העצע איז אַזוי אַרום צונישט געוואָרען.

כאַראַקטעריסטיש איז אָבער, אַז די גראָדנער גלח'ש-אַנטיסעמיטישע צייטונג „נאַווע זשיציע" (אַרויסגעבער דעפוטאַט גלח קאָששינסקי) האָט פון דער געשיכטע געמאַכט אַ גאַנצען פירוש. פערדרעהענדיג די פאַקטען און פעלשענדיג דעם אמת.

לויט דער „נאָווע זשיציע" איז נעלם געוואָרען נישט אַ דינסט, נאָר אַ קינד, און געפינען האָט מען עס נישט אַ לעבעדיגס, נאָר אַ טויטען קערפּער מיט אָפּגעהאַקטע הענד, פיס און קאָפּ; און ווי באַלד אַזוי איז פאַר דער צייטונג קיין ספק נישט, אַז דאָס האָבען געטהון יודען צוליב ריטועלע צוועקען.

משקאָווע, צי נאָך דער איצטיגער אויפקלערונג פון דער געשיכטע, וועט די פרומע קריסטליך דעמאָקראַטישע צייטונג אָפּרופען איהר פירוש'ען ליגען.

Dr. H. LUBICZ
צעגעליאַנאַ 43, טעל. 41-52
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. פון
אין צוריקגעקעהרט.
מיליאָנע-חיים קהאָרט-לאַמפען (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָווענד

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 37-81
פאָרעכטאַנדלונג פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערושער 17
פון 10—11 און פון נ.מ. 2—3

Dr PRYBULSKI
וואַרעדוקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
וענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל). רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָווענד, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
נור אויף אַ קורצע צייט!
גאַסטשפּילען פון 1-טען וואַרשאַווער יודישען מיניאַטור-טעאַטער
„אַזאַזעל"
היינט מיטוואָך, ד. 4. מאַי, 9 אַ זייגער אָווענד-5-טער טאָג
פון גרויסען
4 פּראָגראַם 4
קאָנפערענסיער: א. גאַדיק.
עס נעהמען אַנטייל: אַלאַ ליליט, לוריע שפּיגעל, ר. וועלנער, וו. גאָדיק, ש. לאַנדוי, י. סטרוגאַטש, י. מאַנסדאָרף, נ. ערעלניק, מ. פּאַטאַשינסקי, ה. פּאָזנאַנסקי און אַנדערע.
מאָרגען דאָנערשטאָג און פרייטאָג, ווערט נישט געשפּילט
דינסטליכע פאָרשטעלונגען פון גרויסען
4. שלאָגער-פּראָגראַם
קומען פאַר פון שבת, 3.30 נאָכמ. און אָווענד, 9 אַ זייגער.
קינסטל. לייטונג: טעאַ אַרצישעווסקאַ
ליטעראַרישע „ משה בראָדערזאָן
מוזיקאַלישע „ הענעך קאָן
דעקאָראַטיווע לייטונג: פריץ קליינמאַן
כאָרעאָגראַפיע: אַלאַ ליליט
דירעקציע: י. דאַנציגער
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל.

די מאָסקווער אַרטיסטען פון „הבימה"
האָבען אויך אָנערקענט, אַז די שענסטע פאָטאָגראַפיעס. פאָרטרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפיהרט נור אין דעם
— ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —
„PARISIENNE"
69 ברזשעזשינער 69
צוגאַנג מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

די, וועלכע האָבען פאַרראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(64

„איך פאָדער אויף די פּוילישע סאָציאַליסטען, זאָלען זיי זאָגען, ביי וועמען האָב איך געהאַלט אַרויסרייסען אַ סוד, וועמען האָב איך זיך בעמיהט צו ציינען ער זאָל זיך מיר אָנפערטרויען.

איך פאָדער אויף קולמשיצקי'ן, וואַרסקי'ן, יאָרקאַ נאַרקעוויטש'ן, אסתר גאָלדע: זאָלען זיי ענטפערען.

זאָל זיך זיי נישט אויסדאַכטען, אַז זיי איז ערלויבט נישט צו ענטפערען, זיי — די העלדען, מיר — דעם בעשולדיגטען אין שפּיאָנאַזש.

באַרבעס איז געווען אַ העלד, אָבער אין דעם פּראָצעס פון בלאַנקי'ן — האָט ער געהאַנדעלט ווי אַ כלות-טרייבער.

איך פאָדער אויף דאָס גאַנצע דענקענדע פּוילען פון אַלע לאַגערען: זאָל דאָס דאָזיגע פּוילען בעאורטיילען מיין גאַנצע טעטיגקייט און זאָל עס האָבען די דרייסטקייט אַרויסצואָגען דאָס וואָרט שפּיאָן.

גענוג און נאָכאַמאָל גענוג.

מיט צוויי יאָהר צוריק בין איך גרייט געווען צו זאָגען יידוי פאַר יעדען פּוילישען רעאַקציאָנער, פאַר יעדען, וואָס האָט פערלאַנגט פון מיר אַ דין וחשבון, ווייל מ'האָט מיך בעשולדיגט אין בעגאַנגענע זינד.

היינט — ווייס איך, אַז ס'איז אַ לייכטע זאַך מיך צו דער'הרג'ענען, וואָלען מיך איז אומעגליך, אפילו ווען דער בעשולדיגענדער זשומען פון דער אָכראַנע זאָל זיך לאָזען הערען נאָך העכער.

אַלס בעשולדיגטער און פעראורטיילטער אָהן מיך אויסצוהערען, פאָדער איך אויף דעם „טשערוואָני שטאַנדאַר" און אַלע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען אין לאַנד, זיי זאָלען צונויפרופען אַ געריכט, וואָס זאָל דעם ענין בעטראַכטען. דאָס איז זייער פליכט, אויב זיי ווילען, אַז אין פּוילען זאָל זיין אַן אונטערשייד צווישען דער שטים פון עפענטליכען געוויסען און צווישען רכילות.

מיינע פריינד קאָן איך נאָר זאָגען: איך ווייס, אַז זיי ליידען אַ סך, אָבער מיט דעם גאַנצען גלויבען און מיט דער גאַנצער רוהיגקייט זאָג איך זיי: איהר ליידט פאַר אַ גוטער זאַך".

בושאַזאָווסקי האָט צו קיין שום פּאַרטיי נישט געהערט און קיין פּאַרטיי האָט אויך נישט געהאַלטען פאַר איהר חוב צו נעהמען איהם אונטער איהר שוץ. גראָד פערקעהרט, יעדע פּאַרטיי האָט זיך געאיילט פון איהם אָפּצוטרייסלען. דערמיט ערקלעהרט זיך, וואָס בושאַזאָווסקי'ס נאָמען אַלס פּראָוואָקאַטאָר איז מיט אַזאַ איילינקייט פערעפענטליכט געוואָרען אין „טשערוואָני שטאַנדאַר". דערמיט ערקלעהרט זיך אויך, וואָס אויף צונויפצורופען אַ פּאַרטיי געריכט איבער איהם, איז בושאַזאָווסקי'ן אויסגעקומען לאַנג און ענערגיש זיך צו בעמיהען.

ענדליך, אין יאָהר 1909 איז אין קראָקאָ זיך צונויפגעקומען אַ צווישענפּאַרטייאישער געריכט אויף צו בעטראַכטען דעם ענין בושאַזאָווסקי. פאָרזיצער פון געריכט איז געווען הערמאַן דיאַמאַנד, מיטגלידער — פעליקס פּערל און פעליקס קאָן. בושאַזאָווסקי'ס פּערטרויאונגס-מענער אויפ'ן געריכט זענען געווען יעגדושעי מאָרטשעווסקי און ראַפאַל בובער. אַלס עדות פון דער בעשולדיגונג איז אַרויסגעטראָטען באַקאַי.

די בעשולדיגונג האָט בושאַזאָווסקי'ן פאָרגעוואָרפען: 1) אַז ער האָט צוגעשטעלט דער פּאָליציי אַלגעמיינע בעריכטען וועגען דער געזעלשאַפטליכער און פּאָליטישער בעוועגונג אין פּוילען, 2) אַז ער האָט געשטערט דער לעגאַליזאַציע פון אַ פאָלקס-אוניווערזיטעט אין וואַרשאַ, 3) אַז אַ דאַנק איהם זענען אַרעסטירט געוואָרען ד"ר נעלקען און סטאַניסלאַוו גאָלדבערג, 4) אַז ער האָט אָנגעוויזען דער אָכראַנע די וואוינונג פון לודוויג קולמשיצקי'ן, וועלכער האָט זיך קאָנספּיראַטיוו געפונען אין וואַרשאַ.

פאַר דעם אַלעמען זאָל בושאַזאָווסקי האָבען בעקומען אַ געלד בעלוינונג פון דער אָכראַנע; באַקאַי אַליין זאָל איהם אין פריהלינג 1905 אין וואַרשאַ האָבען אויסגעצאָהלט 75 רובעל און באַקאַי'ס שעף פּעטערסאָן זאָל איהם האָבען געגעבען 250 רובעל אויף קוראַציע אין זאַקאָפּאַנע.

ביי דער אויספאָרשונג האָט זיך אַרויסגעוויזען: 1) אַז די פאָלקס-אוניווערזיטעט האָט זיך בכלל נישט בעמיהט וועגען לעגאַליזאַציע, 2) אַז ד"ר נעלקען איז, לויט זיין אייגענער מיינונג אַרעסטירט געוואָרען צוליב דער מסירה פון אַ געוויסען אַרבייטער, 3) אַז געלד אויף צו פאָהרען קיין זאַקאָפּאַנע האָט בושאַזאָווסקי בעקומען פון דער ליטעראַטען-קאַסע און פון דער געזעלשאַפט פון מוזיק ליבהאָבער, אַז אין יענער צייט, ווען באַקאַי האָט איהם כלומרשט געזאָלט געבען געלד, איז בושאַזאָווסקי אין וואַרשאַ נישט געווען, ער איז נאָך פריהער אַרויסגעפאָהרען קיין קראָקאָ און זאַקאָפּאַנע און דאָרט פערבראַכט דעם פריהלינג און זומער (דאָס האָט עדות געזאָגט סטעפאַן זשעראָמסקי) דער ענין גאָלדבערג איז נישט אויפגעקלעהרט געוואָרען, ווייל גאָלדבערג איז פאַר'ן פּראָצעס געשטאָרבען, וואָס אָנבעלאַנגט די ראַפּאָרטען צו דער פּאָליציי, איז דאָס בכלל אַ זעהר שווערע זאַך פעסטצושטעלען.

(פאָרטזעצונג קומט)

געלייענט רעצעפּטעס וועגן „ציבעלע"

און בעשווינדעלט דעם אלעקסאנדריער עולם.

כאוועטר „שטערן" דערצעהלט:

„אין א פרייטאג צונאכטס האט זיך אין אלעקסאנדריער קוסטארען-קלוב א פארשוין בעוויזען, א קרומער אויף א פוס, דאס קליינע היטעלע טיף איבער די אויגען אראפגערוקט. די נייגעריגע צווישען די קוסטארען גיבען איהם „שלום עליכם" א.ז.וו. ער דערצעהלט,

— א פאליטישער עמיגראנט... פון פוילען קום איך... א קוסטאר, א וועבער... יאסעל הייס איך... נאר רופען רופט מען מיך כאוועטר יאסעל...

גאנצע גליקען דערצעהלט ער די קוסטארען. ער וועט דא א וועבעריי עפענען, קוסטארען-קינדער די מלאכה לערנען. ער וועט די פערוואָרלאָזטע לערנען. שוין אין דער ראיאנער-רעגירונג געווען.

קוסטארען הערען מיט אפענע מיילער, רופט מען דעם פארזיצער פון לייה און שפאר-קאסע, יענער זאגט צו דעם כאוועטר יאסעל'ן צו העלפען.

דער קוסטאר פ. פארבעט איהם צו זיך א היים. ביי איהם וועט ער נעכטיגען. אנדערע קוסטארען זענען איהם מקנא, ער וועט שוין דאס אפלעקען א ביינדעל...

אויף מארגען האלט כאוועטר יאסעל פאר א געפאקטען זאל קוסטארען און פרויען פון קוסטארען א לעקציע וועגען ציבעלע, באלייענט, אנעקדאטען דערצעהלט, לידעלאך געזונגען, און דער עולם האט צוגעפליעסקעט און עס איז געווען ששון ושמחה. פון לייה-און שפאר-קאסע בעקומט כאוועטר יאסעל 5 טשערוואנצעס אויף אויסשטאטען א וועבעריי, פון קאאפעראטיוו בעקומט ער וואל. פ. דעם קוסטאר'ס ווייב און טאכטער זיינען גליקליך, זיי וועלען די ערשטע שאלען וועבען. זיצט מען דורך די נעכט, כאוועטר יאסעל ארבייט נישט, ער דערצעהלט אנעקדאטען, זינגט לידעלאך, עסט, טרינקט און שלאפט, ער איז דאך א „מייסטער" און זאגט צו „גאלדענע בערג" דעם קוסטאר'ס משפחה...

אינגיכען וועט זיך זייער וועבעריי צוזאקסען, זיי וועלען שאפען אנ'ארטעל, צונעהמען 60 לערן-יונגלעך און לערן-מיידלעך, זיי וועלען טראנספארטירען שאלען אין די גרויסע שטעט...

ביים קוסטאר'ס משפחה האט אויך דער קאפ זיך פערדרעהט פון כאוועטר יאסעל'ס „פערספעקטיוון". ביז איינס, צוויי א זייגער ביינאכט זיצען דעם קוסטאר'ס בני-בית און שטריקען... אט, אט כאפען זיי דאס גליק...

נאר דאס גליק איז פערשוואונדען איינאיינעם מיט כאוועטר יאסעל. איינאיינעם מיט די שאלען, איינאיינעם מיט די 5 טשערוואנצעס, וואס ער האט אין לייה- און שפאר-קאסע בעקומען...

אין א פריהמארגען האט ער די שאלען גענומען אויפ'ן מארק ארויס זיי „פערקויפען" און איז נעלם געווארען...

פון שטאט צו שטאט, פון שטעטעל צו שטעטעל פאהרט ער ארום, אט דער „כאוועטר" יאסעל און נארט דעם עולם...

מיר ווארענען די קוסטארען, אז טאמער בעגעגענען זיי א געפאקטען פארשוין, א קרומען אויף א פוס, מיט א קליינעם היטעלע אויף קליינע גניבהשע אויגעלעך אנגערוקט, זאלען זיי זיך היטען פאר איהם ווי פאר פייער. און אויב ער לייענט לעקציעס וועגען „ציבעלע", זינגט לידלעך און דערצעהלט אנעקדאטען, איז דאס געוויס דער „כאוועטר" יאסעל..."

יודישע גאסט-פריינדשאפט.

(ענדע פון 3-טע זייט).

טער", גלייך פון דער העכסטער מדרגה), פיהל איך זיך מעהר נידערגעשלאגען. מעהר דערנידעריגט.

„ווערטער האבען נישט ביי אייך קיין וואג. פאר אנ'אמת, פאר אפענע דבורים האט מען דא מורא. א שרעק פאלט אויף זיי אן, ווען מען רופט זיך די זאכען מיט זייער אייגענעם נאמען. אין א פריי לאנד לעבט איהר און א פרעסע האט איהר א שרעקענדיגע, א צימערדיגע. ווען עס קומט צו יודישע נאציאנאלע ענינים אין אמעריקא זעלבסט — און ווי אייער פרעסע קאן איגנארירען, פערשווייגען וויכטיגע יודישע ענינים. אלע אייערע צייטונגען זענען ליבענסווירדיג, גאסטפריינדליך און הייסע יודען. דאך זענען זיי מייסטער נישט גאר צו שרייבען, אבער אויך צו פערשווייגען. ווער און וואס איז שולדיג אין דעם, ווייס איך נישט, בעגרייף איך נישט און נעם זיך נישט אונטער צו אורטיילען.

„און געוואוינט זייט איהר, אמעריקאנישע יודען, אז מען זאל אייך חנפ'ענען, לויבען און צושטימען צו אלץ וואס איהר דענקט. ווען איהר דענקט איבערהויפט: און איהר ווילט נישט איהר קאנט גוט הערען, ווען מען איז נישט איינפערשטאנדען מיט אייך אין אלץ, ווען מען רעדט נישט פונקט ווי איהר ווילט. איהר פילט זיך נאכגעבנקען. די אויבערפלעכליכקייט איז גאט'ס קללה, וואס ליגט אויף אייך.

„איהר זייט געוואוינט, אז מען זאל פון אייך בעהאלטען דעם אמת. ווייסען דען די אמעריקאנער ציוניסטען די שרעקליכע וואהרהייט פון'ם איצטיגען צושטאנד אין ארץ-ישראל, פון דעם, וואס געהט דארט ווירקליך פאר? ווייסען דען אייערע ציוניסטען, וואס עס טוט זיך אין דער אלוועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע? וויל נאר איינער פון אייך וויסען דעם אמת? איהר זייט אלע צופרידען, מיט אלץ צופרידען, אלץ איז אלרייט! א, אייער צופרידענהייט, אייער פרייוויליגע בלינדקייט! איהר ווילט נישט, אז מען זאל שטערען אייער רוה, אז מען זאל אייך ענטדעקען די זאכען, די זאכען, ווי זיי זענען.

„און אייער דעמאקראטיע — וואס איז דאס פאר א מין פעטשעפעניש? קיין סימן, קיין צייכען פון אמת'ער דעמאקראטיע אין יודישען לעבען פון אמעריקע...

„און אייערע פיהרער... נא, איך ווייס נישט ווער זיי זענען און וואו זיי זענען, און וואוהין זיי פיהרען אייך — דאס איז פאר מיר א שטומע, אנ'אומבעגרייפליכע פרשה.

„איך ווייס נישט, פערשטעה נישט, ווי אזוי און דורך וואס ווערט מען ביי אייך א פיהרער.

„איך האב דא אומצעהליגע פערזענליכע פריינד און בעוואונדערער, חברים אין דער ציוניסטישער ארבייט, זיי זענען בעריהמט מיט זייער גאסט-פריינדליכקייט — און דאך פיהל איך זיך דא ביי אייך ווי איינזאם, ווי איגנארירט, ווי קאלט איז די אטמאספערע, ווי מאדנע די הינטערגרונדען, די דראמאטיזיהער!

„ניין. דאס אייראפעאישע יודענטום האט נאך זיין ווארט נישט געזאגט — אבער עס וועט נאך זאגען.

„אייך, אמעריקאנער יודען, וועט נאך אויסקומען הערען די ביטערע וואהרהייט".

פונקט אזוי האט מיין פריינד, דער נאציאנאלער קעמפער, נישט גערעדט, אבער דאס איז געווען צו פערשטעהן פון דעם, וואס ער האט יא געזאגט, אבער אזוי האט ער געוואלט רעדען — און ווען ער וועט דאס יא זאגען אמאל, וועט ער דאס נאך פיל שארפער, פיל אפענער ארויסזאגען.

יודישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יודישע אנפראגען. וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יודישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"

בלויז דערלאנגענדיג אנ'אנפראגע אויף א יודישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 3. מאי 1927.

5351. א לעזער פון פיעט. 21.
מיט'ן מאמענט, וואס דער לאקאטאר פערלאזט די דירה, הערט אויטאמאטיש אויף צו פערפליכטען דער אפמאך מיט'ן סובלאקאטאר און דער הויזווירט קאן געגען איהם בעקומען אנ'עקסמיטיע. פערשטעהט זיך, אז דאס בעקומען אויפ'ן סובלאקאטאר אנ'עקסמיסיע איז אפהענגיג דערפון, צי דער לאקאטאר איז דורך זיין ארויסציהען נישט בעגאנגען צוזאמען מיט'ן הויזווירט א פערראט לגבי די אינטערעסען פון סובלאקאטאר און אויך פון דער צייט ווי לאנג דער סובלאקאטאר וואוינט שוין ביים לאקאטאר.

5352. א שט. לעזער J. S.
5353. א לעזער פון פיעטריק. 26
5354. א לעזער ג. צעגל. 24.
5355. יצחק טאדעליס
5356. אנ'איבערגעגעבענער לעזער פון זאכאדניע 66.
5357. א פריינד פון נ. פאלקסבל.
וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטבערענגענדיג די צייטונג.

5358. א לעזער פון לוטאמירסק ש. ב.
נישט וויכטיג וויפיל מאל איהר האט געדינט, איהר געהערט צו די רעזערוויסטען פון יאהר 1902, וועלכע ווערען גערופען אויף איבונגען דאס יאהר.

5359. פרושיטצע.
אויף געוועהנליכע איבונגען ווערען גערופען רעזערוויסטען 4 מאל (2 מאל צו 4 וואכען און 2 מאל צו 6 וואכען) אין משך פון די ערשטע 8 יאהר פון זיין אין רעזערווע אזוי ווי פון 23 יאהר ד"ה נאכ'ן דורכמאכען דעם אקטיוון דינסט ווערט מען איבערגעטראגען אין רעזערווע קומט אויס, אז אויף איבונגען ווערט מען גערופען כל-זמן מען איז נאך נישט אלט קיין 31 יאהר. נאך די 31 יאהר ווערט מען שוין אין אזעלכע פאלען נישט מעהר גערופען אויף קיין איבונגען

5360. אבאנאמענט גאלדקראנק.
ס'איז שווער אויף אזא אבסטראקט-געשטעלטער פראגע צו געבען א גענויען ענטפער. אמאל קאן אזא טעות ביים אויסשרייבען דעם פאמיליע-נאמען יא זיין א מאטיוו נישט צו וועלען דערהאלטען די אוניזאציע אמאל — נישט. שרייבט גענוי ווי אזוי איז געשטאנען אויף דער אוניזאציע: וועלען מיר אייך ענטפערען צו איהר האט געהאנדעלט רעכטלעך.

וואס שייך דער פעראנטווארטליכקייט פאר'ן חוב שטעלט זיך די זאך אזוי פאר: מיט'ן מאמענט, ווען א פירמע הערט אויף צו עקזיסטירען הערען נאך נישט אויף צו זיין איהרע פערפליכטונגען אין קראפט. איבריגענס הערט א פירמע קיינמאל נישט אויף צו עקזיסטירען, נאר א פירמע קאן זיך נאר ליקווידירען. אין יעדער ליקווידאציע-אפמאך בעקומען די אקטיוון און פאסיוון פון דער ליקווידירטער פירמע א געוויסען תיקון און זענען ווייטער גילטיג.

5361. א גרופע רעזערוויסטען.
אין די ערשטע 4 יאהר פון זיין אין רעזערווע קומען פאר 2 מאל צו 4 וועכיגע איבונגען. ס'איז נאר פערהאן 1 בעדינגונג, אז די איבונג קאן נישט פארקומען פריהער ווי 2 יאהר נאך דער ערשטער איבונג. אויף איבונגען ווערען גערופען אלע רעזערוויסטען פון א בעשטימטען יאהרגאנג, אלס איינס ווען מען איז איבערגעטראגען געווארען אין רעזערווע.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(ראמאן). (5

קאפיטעל 3.

אומגליק קלאפט אין טיר.

די יאהרען האבען יהודית'ן און פערלען שטארק געענדערט, און זיי האבען פערלוירען אפילו די ענליכקייט צווישען זיך.

ביידע זענען זיי אויסגעוואקסען הויכע שווארץ-אויגיגע מיידלעך, מיט זעהר שענע ערנסטע פנים'ער.

פערלען איז געווען אנ'עפעוואס נידעריגער פון יהודית'ן און נישט פערמאגט אזוי פיעל איידעלקייט אין דער בענעהמונג. זי איז פערבליבען א נישט-דרייסטע, א שרעקעוודיגע; ווייזט אויס, אז דאס שרעקליכע בעגיין זיך מיט איהר פון דער מכשפה האט געלאזט טיפע שפורען אין איהר הארץ און נשמה. זי איז איהר שטענדיג געשטאנען פאר די אויגען.

יהודית'ן אבער איז עס געראטען צו פערגעסען זיך אינגאנצען אין דער טרויעריגער פערגאנגענהייט, אויסמעקען די גרויזאמע קינדער-יאהרען פון דער געדעכעניש.

עס איז לייכטער אנגעקומען שוין דערפאר אליין, ווייל זי האט אין לוריע'ן געפונען א צווייטען איבערגעגעבענעם פאטער, און אין לוריע'ס ווייב אין מערי לוריע-אנ'איבערגעגעבענע מוטער.

אזוי-ווי זיי האבען קיין אייגענע קינדער נישט געהאט האבען זיי זיך אפגעגעבען צו יהודית'ן בלב ובנפש, און נישט געלאזט מיט א וואונק, מיט א רמז פיהלען איהר, אז זי איז א פרעמד קינד...

פערלע האט אין דער הינזיכט געהאט ווייניגער גליק.

דער אלטער עמיל לעווענטאל האט זיך מיט איהר ווייניג אפגעגעבען, אין צווישען איהר, און לעווענטאל'ס זוהן, קורט איז געווען א גרויסע מחיצה.

איבעריגענס, האט קורט די קינדער-יאהרען זיינע כמעט אינגאנצען פערבראכט אין לעמבערג, וואו ער האט זיך געלערענט אין גימנאזיום. און פערלע איז געוואקסען אין איינזאמקייט, זייענדיג צוגעבונדען נאר צו דער שוועסטער, וועלכע זי האט טיף ליב געהאט.

ביי לוריע, ביי לעווענטאל זענען געווען ווייט פון עשירות.

פון די יונגע יאהרען אן זענען זיי געווען שטארק בעפריינדעט צווישען זיך, און נאך דעם, ווי זיי האבען אריינגענומען צו זיך די צוויי עלענדע יתומות, איז זייער פריינדשאפט נאך שטארקער געווארען.

צווישען קורט'ן און יהודית'ן האט זיך געצייטיגט אנ-אנדער געפיהל — א געפיהל, וואס טראגט מיט זיך שטענדיג דאס העכסטע גליק און דעם טיפסטען צער...

זיי האבען זיך אייגע די אנדערע ליב געקראגען מיט דער שטארקער מעכטיגער ליבשאפט פון פונאנדערגעבליהטער יוגענד.

ביידע זענען זיי שוין געווען ראוי לחופה, און מערי לוריע, וועלכע האט ליב געהאט יהודית'ן מיט עכטער מוטערליכער ליבע, האט בעשלאסען אדורכצושמועסען זיך מיט'ן אלטען לעווענטאל.

— דער זוהן מיינער איז ווייט פון רייכקייט — האט לעווענטאל קורץ ערקלעהרט אויף דער לוריעס פארשלאג — יהודית האט אויך קיין גראשען נישט ביי לייב און זעל, און אז צוויי מתים געהען טאנצען, ווייסט מען דאך שוין פריהער, וואס עס קומט דערפון ארויס!

— זיי... זענען ארים?—האט זיך מערי לוריע אויפגערעגט— זיי זענען יונג און געזונד, און דער וועג צו מזל ברכה שטעהט פאר זיי אפען. רייכקייט ליגט אין גאט'ס האנד...

— איך מיין אויך אזוי... איך זאג נאר...

— זענט איהר, הייסט עס מסכים?

— דאס זאג איך נישט! מ'עט זעהן... קורט וועט ענדיגען!

גראד איז קורט יענע וואך, ווען דער שמועס איז פארגעקומען, אהיים געקומען.

ער האט געוואוסט וועגען דער פרוי לוריע'ס שמועס מיט זיין פאטער, און אז דער אלטער איז אין פרינציפ נישט געגען דעם שידוך—אז ער לאזט זיך רעדען.

האט ער מיט יהודית'ן שפאצירט אין א זייטיג געסעל, און פאמעלעך זענען זיי ארויס אונטער דער שטאט.

עס איז געשטאנען א ליכטיגער פריהלינגס-טאג, און די נאטור האט מיט איהר מילדקייט און פרישער גרינקייט צוגעשפילט די געפיהלען פון דעם פערליבטען פאר'ל.

זיי האבען זיך געפיהלט גליקליך.

— ווי ליב איך האב דיך, יהודית!

— דאס, וואס איך פיהל צו דיר איז אזוי גרויס, אזוי פולקום, אז איך ווייס גאר נישט, צי ס'איז דא אנ'ענליך געפיהל...

קורט האט א שמייכעל געטון פאר שטאלץ און גליק.

קורט און יהודית זענען געווען ווי בעשאפען איינער פאר דער אנדערער: ביידע שלאנק, מילד, שען.

ער—א בלאנדער מיט בלויע רוהיגע אויגען, וואס האבען געקוקט אויף דער וועלט מיט אהן א שיער אפענהערציגקייט און ענטשלאסענקייט זי—אנ'אויסגעשפראכענע ברונעטקע. איהרע וואונדערבארע שווארצע אויגען האבען בעטראכט די וועלט מיט א מאדנער הארציגקייט. אין איהר אומליכער בעוועגונג האט זיך געלאזט פיהלען קראפט און גוטסקייט פאר איין מאל.

— מיינע חלומות, מיינע שענסטע טרוימען זענען מקוים געווארען!—האט זי געזאגט צו קורט'ן, אנלעהנענדיג זיך אין זיין האנד-גיב נאר א טראכט, וואס אלץ עס וואלט געקאנט מיט מיר פאסירען, ווען די פרוי לוריע. מיין צווייטע מאמע! זי האט דאך מיך ארומגערינגעלט מיט אזוי פיל ליבע. גרויס דאנקבארקייט פיהלט אין מיין הארץ פאר מיינע נייע עלטערען, און פאר דיין פאטער, וועלכער האלט אויס פערלען! ס'איז שווער צו גלויבען, אז דאס איצטיג לעבען אונזער'ס איז נישט קיין חלום. אך, ווי גרויזאם עס וואלט געווען זיך אויפצוואכען זיך פון אזא חלום...

— האסט דען פאר עפיס מורא, יהודית'ל?

ניין... נישט מורא! נאר ס'ווערט מיר אפט אומעטיג פונקט, ווי עפיס אנ'אומגליק וואלט געדארפט אנקומען!

קורט האט זיך פונאנדערגעלאכט, און אפילו אנגעהויבען צו שפאסען פון זיין געליבטער'ס פארגעפיהלען.

ער איז געווען צופיל זיכער און איינגעגלויבט אין זיין און איהר ליבע און גליק.

(פארזעצונג קומט)

מעבעל

שלאָף-צימער, עס-צימער, ביוראָ-אייַנריכטונג, קיכען-מעבעל
אַלעס אייגענע אויסאַרבייטונג!
קאָנקורענץ-פּרייזען! צו בעקומען ביי די בעסטע בעדינגונגען!
פלאַסעוויטש אין רעכט, פּעטריקאַווער 145 (אין הויף).

ביליג און גוט!

ספּאָרט-וואַגען . . . . 58.— זל
קינדער-בעט מיט ניקל און שאַטק. מאַטראַץ 65.— „
פעלד-בעט מיט וועגטלעך חיים אָדער ברוין 15.— „
פאָדערט איבעראַל!
פון דער פירמע פעלד-בעטען פון דער פירמע
„PALMA-PATENT"
לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 31-85.
הורט. פאַר רעיעלקייט גאַראַנטירט. דעטייל.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגעריש קראַנקהייטען, טעגער-שוועכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטרא-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונט, פרייטאָג—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאַדניע טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
מעצע, פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גימענס, דושאָגמלעס. צאָהן-פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
שפּרעכשטונדען פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med.
Różaner
צוריקגעקעהרט.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגעריש און הויט-קראַנקהייטען.
— בעהאַנדלונג —
מיט קינסטליכע בערג-זאָנע.
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אָוונד
נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק
טעלעפאָן 28-98.

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 1 טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאַווער 294 פון 12—2 מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָווא 28
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

דער שענסטער מאָמענט איז לעבען.

דער שענסטער מאָמענט אין לעבען פון יעדען מאַנספּערזאָן און יעדער פרוי איז דער מאָמענט פון קוש.
ווי טראַגיש איז אָבער דעמאָלט, ווען די געליבטע אָדער דער געליבטער ציהט זיך צוריק, דער-שראָקען דורכ'ן אומאַנגענעהמען גערוך פון'ם מויל פון דער געליבטער פּערזאָן.
און דאָך קען מען די דאָזיגע טראַגעדיע אַזוי לייכט פערמיידען, בענוצענדיג דעם רעטונגס מיטעל

FERMENTINA

וועלכער בעזייטיגט דעם אומאַנגענעהמען ריח פון מויל.
„פערמענטינא" קאָנסערווירט די ציין, שטאַרקט די דזשאָנסלעס און מאַכט דאָס אויסאָטעמען אַנגענעהם.
הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.75 זל. פער שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בעקומען פאָראויס 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאָכנאַהמע. 1819 היט זיך פאַר פעלשונגען!
פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געזוכט.

רעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען,

בושעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—5
ד"ר קרשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½ 5—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11 6—5
ד"ר לובינסקי	אויגען-און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמירנעלד	נערווען און גייסטעס קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	[illegible]
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	[illegible]

רענטגען-קאַבינעט, קוואַרץ-ליכט, עלעקטריזאַציע, אויף פערלאַנג — היימען אין שטוב. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנאַליזען פון אַלע סאָרטען.
2120

אימפונגען געגען שאַרלאַך
בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ
דענטיסטישער קאַבינעט
מיט נייעסטע אייַנריכטונג

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 אין
ד"ר לאָזשינסקאַ-סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קונסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעגליך געעפענט.

פרויען און מעדכען שייטלען

פון פּרימאַ איטאַליענער האָר, גוטע אויסאַרבייטונג, רעעלע בעהאַנדלונג, בעקומט מען קאַמיעננאַ 5,
2 טען הויף לעבען אייַנגאַנג, 2. שטאָק ביי פאַרזשוצקי.

LEKARZ-DENTYSTA—צאָהן-אַרצט
M. KARABANOW
ווסכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09
היילט, פלאָמבירט ציהט ציין גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציין אָהנע גימענס און רעפּעראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפערטיגט.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד. 1195
לעטשניצע פרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

ס'ווערט געזוכט
שטאַפּעל-רינגס
צו ערפאַהרען ביי ראַבינאָוויטש, צעגעלניאַנאַ 61

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-היילאונגען. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

היילפּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווער-ערציעהבאַרע קינדער.
שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, שטאָטערן)

Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט.
עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילבאַהאַנדלונג.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
שפּרעכשטונדען פון 5 — 7 אָוונד.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציין און מונד-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעל לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אַ זייגער אָוונד. ביליגע פרייזען. 1481

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego
(מיט'ן העמגאַל) בעזייטיגען וועהטאַג, ברענונג, בייסעניש, פערקלענערן געשווילען.
עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1469

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג!
פאַר דערוואַקסענע און יוגענד!
„דער גנב פון באַגדאַד"
(Złodziej z Bagdadu)
מיט DOUGLAS FAIRBANKS אין דער הויפּטראָלע

דאַמען און צאַהנטעכניקער
י. ביטענסקי
קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.
[illegible]

8 טונג הה פּריזערס!

צום בעפאָרשטעהענדען יום-טוב עמפפעהל איך מיך מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע וואַסערן לויט פאָלגענדע פּרייזען.
העלניש-און בלומען-וואַסער 3.80 זל. אַ קילאָ
חווששטאַל -.3 זל. אַ קילאָ.
ראָזיר פּיאַשעט 6.25 אַ קילאָ.
בריליאַנטינע 3.80 זל.
ווי אויך אַלערלייַ פּריזיער אַרטיקלען צו ביליגע פּרייזען
נור ביי **י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11**

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאַווער 17?
ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען
— אַז אין דעם ביוראָ —

17 פּעטריקאַווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטייל, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער אין קאָ-מיסאַריאַט-רזשאַנדו, ביטעס וועגען דירה און אוזשאָנד ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכטס-קאָנסולענט **י. מאַנעלאַ,**
פּעטריקאַווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעעל און ביליג!

רעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַסאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 7½—6½
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכטס-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 4-5
ד"ר פּאָפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	5 4
ד"ר וויינבערג	אינערע האַרץ לונגען-קר.	1-11 [illegible]
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראַזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּלאַטען א. ז. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּארך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קאָרב פאַר פּאַטיענטען.
אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—6 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
ווייזט אין דער שטאָט.

אַנאָנסען-פּרייז:
פאַר 1 מילימעטער-שורה.
פּערזאָנאַל מעקסס 15 גראָשען, פּרימאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 49 גר., פּרימאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פּרימאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.
אַבאָנעמענט-פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און פערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פערענטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.